

– Internasjonal Kvinneliga
for Fred og Frihet
Grunnlagt i Haag 1915

fred og frihet

Mars 1998

NR. 1 - 58. ÅRGANG

Innhold

Nato-utvidelse østover
side 4

Landminer og det norske
forsvarets omgøelse
side 4

"Fredens Barn" - LIMPAL-
Peru
side 5

Barnarbeidskonferansen i Oslo
side 5

Marie Lous Mohr
- En ekte internasjonalist
side 6

FOKUS fokuserer på kvinner,
krig og menneskerettigheter
side 8

Kvinner i krig - kvinner i fred.
Kvinner i Kaukasus
side 9

Globalisering
side 15

IKFF mot militæraksjon mot
Irak
side 16

Kvinner i øst lager fredsprogram
side 18

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)
Norsk seksjon av:
Women's International League for Peace and Freedom (WILPF)
Grunnlagt i Haag 1915

LANDSLEDER HAR ORDET

Et håp for fremtiden?

THIMUN, The Hague International Model United Nation, (Haags internasjonale Modell-FN).

THIMUN-konferansen har funnet sted hvert år i mer enn tre decennier. Rundt 3.500 unge mennesker fra mer enn 90 forskjellige nasjoner samles årlig i Haag for å omsette FN's idealer i praksis.

THIMUN er en ikke-kommersiell utdanningsstiftelse registrert i Holland som en NGO, (Non-Governmental Organization) tilknyttet FN's informasjonsavdeling. Lærere og forelesere kommer fra utdanningsinstitusjoner på stedet - både amerikanske, britiske, tyske, internasjonale og hollandske, og deres arbeid er ulønnet. THIMUN har et fast, bemannet kontor i Haag med FN-bibliotek, CD-rom og Inter-net hvor ungdommene kan drive studier.

THIMUN-konferansen arrangeres i januar i den nederlandske kongressbygningen og organiseres som en kopi av FN. Studentene i alderen 15-19 år, møtes «Generalforsamlingens» seks komiteer: Sikkerhetsrådet, ECOSOC (det økonomiske og sosiale råd), ICJ (International Court of Justice), Nedrustningskommisjonen, Miljøkommisjonen (The Environment Commission), Menneskerettighetskommisjonen og Spesialkonferansen (The Special Conference) hvor de debatterer aktuelle internasjonale saker som naturlig nok varierer fra år til år avhengig av hvilke saker som er på FN's dagsorden. I en hel uke er Kongressbygningen som en bikube med lobby-aktiviteter, møter og formelle debatter i overensstemmelse med FN-prosedyrer og regler. «Delegatene» representerer alle FN's medlemsstater, NGO'er, FN-virksomheter og internasjonale organisasjoner. Komiteene legger frem utkast til resolusjoner som presenteres for Generalforsamlingen for godkjenning.

Resultatene av studentenes arbeid blir utgitt i en årlig rapport som sendes til FN's generalsekretær, FN-institusjonene og NGO'er. Hele konferansen styres av studentene selv. De har anledning til å spørre profesjonelle om råd. Et team av student-«offiserer» innehar stillingene som generalsekretær, presidenter for forskjellige komiteer etc. En dagsavis utgis av «Pressedelegasjonen». Rundt 200 nasjonale og internasjonale skoler fra hele verden deltar i

THIMUN-konferansen. THIMUN har utviklet seg til den største MUN-konferansen i verden, og man håper at et

større antall delegater fra landene i Afrika, Latin-Amerika og Asia vil kunne delta i fremtiden. (MUN=Model United Nation). Student-«offiserene» blir valgt av et styre etter er grundig utvelgelsesprosess. De utvalgte må begynne forberedelsene til konferansen minst 4 måneder i forveien. De må sette seg inn i FN-organisasjonen, sitt eget lands styreform og i en hel rekke politiske og sosiale emner og i tillegg besøke ambassader, kontakte relevante organisasjoner og lære seg parlamentarisk prosedyre og debatt- og forhandlingsteknikk.

Selvsagt får ikke alle ungdommer som ønsker det, anledning til å delta i Haag. Derfor har THIMUN-stiftelsen støttet «filial»-MUN-konferanser i mange deler av verden. De finner sted i Belgia, Kina, Ecuador, Egypt, Tyskland, Hellas, Irland, Nigeria, Portugal, Russland, Tyrkia, De arabiske Emirater, Storbritannia og Venezuela.

Målet for THIMUN er:

- å styrke interessen for internasjonal utdannelse på tvers av landegrensene ved å fremme interaksjon og dialog mellom unge mennesker fra forskjellige land og kulturer.
- å utvikle en global interesse blant unge mennesker og fokusere på fredelige løsninger av verdens problemer.
- å fremme samarbeid og forståelse som vil hjelpe dem til å bli «verdensborgere».
- å fremme interessen for å støtte FN's arbeid.

Mange tidligere «thimuner» har valgt studier som har tilknytning til deres erfaringer fra konferansen, og mange har fått stipendier til de beste universiteter i Europa og USA. Mange er blitt diplomater og politikere.

La oss håpe at den lærdommen disse unge menneskene får om internasjonal forståelse og samarbeid kan legge grunnlaget for en tryggere verden i det nye årtusen.

Kari Løchen

Fred og Frihet

Utgiver: Internasjonalt Kvinnelig for Fred og Frihet. Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Redaksjon: Landsstyret

Trykkeri og sats: WEBERGS Hurtigtrykkeri & Idéloft, Oslo.

Redaksjonen avsluttet 15. november 1997

LEDER

~ Når "oppvigleri" blir "stuerent" ~

Siste års Nobelsfredspris gikk til Den internasjonale kampanjen mot landminer. Mange land har underskrevet avtalen. Noen (eksempelvis Sør-Afrika, Canada og Tyskland) har allerede startet prosessen med å destruere landminer og satser ressurser på minerydding. Mye kan tyde på at flere land etter hvert vil komme til "fornuft".

Nobelfestlighetene var knapt over da Røde Kors med tidligere statssekretær fra Utenriksdepartementet, Jan Egeland, i spissen, erklærte kamp mot håndvåpen (Arbeiderbladet 18.12.97). Begrunnelsen er at 90 prosent av alle som drepes og lemlestes i vår tids konflikter, er ofre for håndvåpen. Målet er å regulere handelen med denne type våpen for å hindre at de havner i konfliktområder. I dag er de ikke omfattet av internasjonale avtaler. Med seg har organisasjonen Kirkens Nødhjelp, Norsk utenrikspolitisk institutt og Fredsforskningsinstituttet. Også Utenriksdepartementet er engasjert, blant annet som kontakt med andre lands myndigheter og ikke minst med økonomisk støtte.

For noen år siden fikk kampanjen mot de franske atomprøvesprengningene stor oppslutning av organisasjoner og partier som normalt ikke er opptatt av disse spørsmålene. En rekke land protesterte mer eller mindre høylydt mot prøvesprengningene, og noen gikk inn for boikott av franske varer.

Fredsbevegelsen har hatt disse temaene som sine kamper i alle år. Den har vært opptatt av årsakene til krig ved å se på de samfunnsmessige sammenhengene og analysere ulike drivkrefter til krig. Strategisk har en valgt å fokusere på kampanjer, som for eksempel kampanje mot NATO og våpenhandel. Jody Williams uttalte at minekampanjen kun var en del av en større antimilitaristisk kamp.

Fredsbevegelsens arbeid er utført med stort engasjement og små ressurser. Mye arbeid har vært nedlagt på fritida, ofte på bekostning av arbeid og familie, og gratis har det som regel ikke vært. Dette har også kostet freds-

folket trakkasering, uthenging, fortielse, politisk forfølgelse og til tider kriminalisering.

Hva skjer? Er det slik at de store frivillige og humanitære organisasjonene og de statlige myndighetene har innsett våpnenes og krigens djevleskap? Eller er det slik at denne typen våpen nå gir plass til annen type våpen som er enda verre, og at opprustningen kan gå sin gang uten oppmerksomhet? Det er ikke fritt for at slike tanker sniker seg inn.

Hva er så fredsbevegelsens rolle i de store koalisjonene? Hvilke muligheter gis de? Det er ingen som nekter oss å være med. Men hvilken stemme blir vi gitt? Hvor mye legger en vekt på våre mangeårige erfaringer og ervervede kunnskaper? - når for eksempel møtevirksomheten holdes på dagtid, når vi som ikke har dette som betalt arbeid, må gå på våre ordinære jobber?

Fredsbevegelsen er og har vært skjult for storsamfunnet. Men vi er der og står på. Det tas noen små skritt. Noen ganger fanges enkelte elementer av arbeidet vårt opp, som kampanjen mot landminer og håndvåpen. Sjøl om det kan virke som om dette er noe som de store organisasjonene har funnet opp, er arbeidet vårt ikke desto mindre viktig. Om vi ikke får den anerkjennelsen som kunne være god å få innimellom, er rollen som samfunnets kritiske røst ikke desto mindre viktig. Det er fortsatt mye ugjort. Så får vi heller fortsette å være oppviglere. Og kanskje ligger det aldri så lite anerkjennelse i det óg!

Ellen Elster

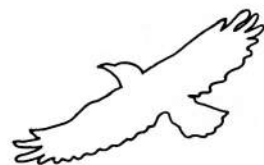

Deadline for nr. 2/98: 1. mai

NATO-UTVIDELSE ØSTOVER

Av hensyn til hvem?

Av Ellen Elster

Hva vil folk?

Land i Øst-Europa ønsker å bli medlem av det gode selskap i NATO. Eller er det myndighetene i disse landene som vil det? For hva vil folket?

I Tsjekia viser meningsmålinger at bare drøyt halvparten av befolkningen støtter en innlemmelse i NATO, tross massiv propaganda fra regjeringens side. For å øke tilslutningen, skremmer myndighetene med trusselen fra Russland. Folk flest skjønner ikke hensikten med innlemmelsen i NATO om det ikke er som et vern mot Russland. Problemet er bare at NATO legger stor vekt på at pakten ikke skal være et vern mot Russland.

I Ungarn var myndighetene lurere. Etter en folkeavstemning i november i fjor, fikk den ungarske regjeringen støtte for NATO-medlemskap av nesten 90 % av befolkningen. Bare et halvt år før viste meningsmålinger at bare litt over halvparten var for medlemskap. Vi kan undre oss over hva som har skjedd i løpet av dette halvåret.

Demokrati?

En av grunnene til å åpne for NATO-medlemskap er at søkerlandene kan vise til demokratiutvikling. Hva som forstås med demokrati i denne sammenhengen, er ikke så godt å vite. Slik NATO-saken har vært håndtert i disse landene, er i hvert fall ikke noe godt eksempel. Offentlig debatt om NATO-spørsmål har vært så godt som fraværende i samtlige land.

Observatører mener at myndighetene ikke tør å åpne for debatt, ei heller folkeavstemning. Hva slags demokrati kan det sies å være når en stor andel av befolkningen går i mot og en nesten like stor andel ikke vet hva dette handler om?

Ungarn har i så fall vært et unntak, men representerer ikke noe hederlig unntak. Aktivister fra fredsorganisasjonen Alba Kör i Ungarn uttaler at regjeringen gjennomførte en massiv propaganda for NATO som bar mer preg av å være et show. For alle grupper som gikk inn for medlemskap, var statskassa nærmest åpen, mens folk som ønsket å aksjonere og debattere imot, ble mer eller mindre utestengt. Aktivistene mener at det var en bevisst hjernevaskingskampanje. Utenriks- og Forsvarsdepartementene deltok aktivt, og på kanten av hva den ungarske loven tillater av propaganda fra embedsverket.

Kostnader

Ungarn, Tsjekia og Polen er de "hellige" blant de øst-europeiske landene. De kan nå "prise seg lykkelige", eller skal vi si "prise seg dyrt" over å få bli nye medlemmer.

I Ungarn argumenterte en for at NATO var porten til EU som ble framstilt som paradiset. Problemet er at med de kostnadene NATO-medlemskapet vil innebære, kan det gå lang tid før Ungarn får råd til å utvide kretsen av organisasjoner de ønsker å bli medlem av.

NATO-medlemskap koster. Landene må legge om våpensystemene sine, og det koster. Etter mange års vanstyre trenger også samfunnet å fornyes. Industrien er nedkjørt, store miljøforurensninger har fulgt i kjølvannet. Om ikke kommuniststyret ga noen demokratiske rettigheter, så ga det en viss sosial sikkerhet. Folk ønsker satsing på helsestell, sosiale ordninger, bedre skoler og en generell satsing på det sivile området. Folk vet at NATO vil koste, og at det vil gå på bekostning av andre samfunns-goder.

Sikkerhetspolitikk?

Hvorfor velge NATO når disse landene har mulighet til andre sikkerhetspolitiske alternativer?

Mye tyder på at østblokklandene har hatt et aktivt befal som har presset igjennom medlemskapet. Befalskorpset lever sitt eget liv, de har behov for å se trusler og ruste opp for rustningens egen skyld. Medlemskapet i NATO gir dem nye muligheter. De må anskaffe nye flytyper, nytt utstyr og innføre elektronikk. Dette gir ikke minst muligheter for ny krigslek.

Alternativet kunne ha vært en ny fredspolitikk, hvor landene mellom øst og vest i Europa kunne være foregangsland. Mon tro om landene i vest ville ha opplevd en ny fredspolitikk som en trussel? En trussel mot freden?

Landminer og det norske forsvarets omgåelse

I referat fra Stortingets spørretime 14/1-98 stilte Kristin Halvorsen (SV) utviklings- og menneskerettighetsministeren Hilde Frafjord Johnson følgende spørsmål: « I følge oppslag i media kan det være aktuelt å avvente en avtale med USA før avtalen om forbud mot landminer ratifiseres. Vil Regjeringen legge opp til at avtalen kan ratifiseres i løpet av første halvår 1998?»

Statsråd Hilde Frafjord Johnson: Regjeringen har igangsatt arbeidet med å legge fram konvensjonen om forbud mot antipersonellminer for Stortinget. Regjeringen tar sikte på å be om samtykke til ratifikasjon i løpet av vårsesjonen. For å følge opp for-

pliktelsene i konvensjonen vil det være nødvendig med enkelte lovendringer, slik at det f.eks. blir forbudt å produsere antipersonellminer i Norge.

Den Norske Felleskampanjen mot Landminer hadde møte 11/2 og bestemte at målet for Felleskampanjen er ratifisering av OTTAWA avtalen og overvåking av at avtalen overholdes.

Felleskampanjen vil arrangere et åpent møte i Nobelinstituttet, hvor også forhåndslagrene blir diskutert. En amerikansk delegasjon har vært herfor «samtaler» om de amerikanske minenes status.

Så leser vi i Forsvarets Forum nr. 23-24 1997 følgende: Forsvaret anskaffer nå et helt nytt våpensystem, ARGES, som er i stand til å bekjempe stridsvogner på hundre meters avstand. Norge blir

ett av de første landene i verden som anskaffer systemet.

I brosjyrene til produsenten omtales det nye våpensystemet som en mine.

Det norske Forsvaret vil imidlertid ikke knytte MINEBEGREPET til systemet, og kaller det i stedet Autonomt panservernbekjempelse (APB).

Sammen med Tyskland, Sverige, England og Frankrike ligger Norge helt i front med å anskaffe nyvinningen. Den internasjonale kampanjen har møte i Frankfurt 19.-22. februar hvor tema 22.februar hvor tema for møtet er restrukturering og veien videre.

Kari Engelsgaard

"FREDENS BARN" - LIMPAL - PERU

"FREDENS BARN"

IKFF i Norge har siden 1992 støttet et delprosjekt av IKFF i Peru (LIMPAL-Peru). Det er dagsenteret "Fredens Barn" som ligger i hovedstaden Lima. Senteret har vært støttet av midler fra TV-aksjonen "Kvinner i den tredje verden", nå FOKUS. "Fredens Barn" avvikles nå som prosjekt og må i framtida stå på egne bein. Er det stand til det?

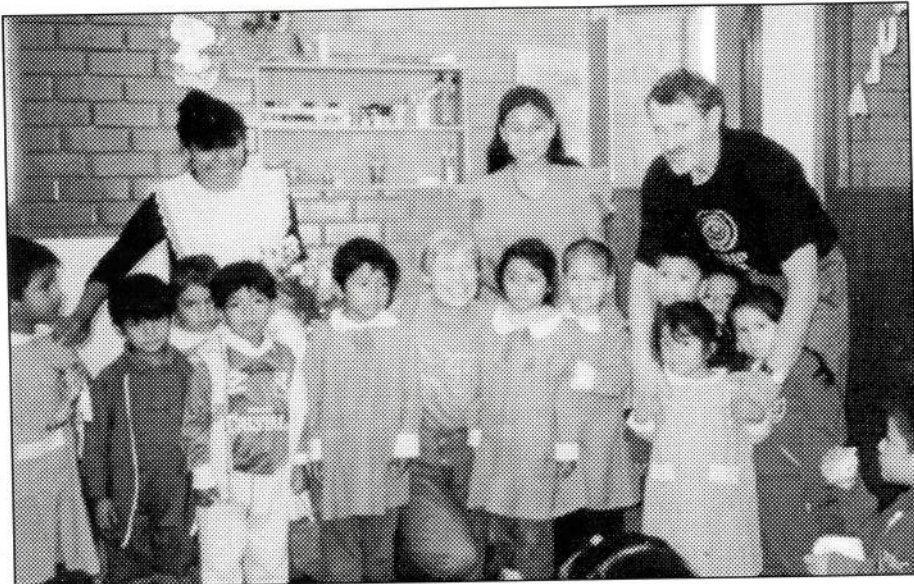
Målet har vært å gi et tilbud til barn av fattige og utarbeidende kvinner for å styrke kvinnenes muligheter og gi dem trygghet for at barna blir ivaretatt på en ansvarlig måte. Barna skulle også få stimulering og utvikling av intellektuelle, sosiale og psykiske ferdigheter, en god start i skolen og helsekontroll og riktig ernæring.

LIMPALs holdningsskapende arbeid mot vold og markering av viktige FN-dager som FN's internasjonale barne-dag, morsdagen, internasjonal dag mot vold og diskriminering, er en del av skoleprogrammet.

"Fredens Barn" ligger i slumområdet i bydelen Chorillos. En større andel av innbyggerne består av unge, enslige mødre som har søkt en siste utvei bort fra landsbygda med vold og nød. Mange tilhører etniske minoriteter og forsøker å livberge seg med tilfeldig arbeid som for eksempel gatesalg.

Sosionomen ved dagsenteret beskriver utviklingsarbeidet som et monster med minst fem hoder: machokulturen med autoritære og militante holdninger, fattigdommen, det å ikke ha utkomme i det hele tatt, underernæring, hygiene, sykdom, fysisk og mental vold, mangel på positive eksempler også i samfunnet som helhet og i politikken. Det er som om hver kvinne er et drama hvor de spiller rollen i sitt eget liv.

"Fredens Barn" er godkjent av undervisningsdepartementet som privat førskole og er en del av det offentlige tilbudet. Det offentlige skolesystemet i Peru er imidlertid i oppløsning. Mange av lærerne søker seg til private barneskoler fordi de blir underbetalt i det offentlige. Økte skoleutgifter for familiene, krav om minst ett års førskole og inntaksprøve for barneskolen, utvisker mer og mer forskjellene mellom det offentlige skoleverket og de private skolene.

Hermien og Hans Prestbakmo på besøk hos "Fredens Barn".

Ansatte ved senteret og kvinnene i LIMPAL mener at førskolen er blitt en viktig del av familienes og mødrenes liv. De tror at familiene vil bidra med innbringende tiltak som tombola og andre aktiviteter. Nå betaler de som har råd, egenandel til en felles kasse ved innskriving av barna.

LIMPALs arbeid sett under ett med Kvinnehuset, krisesenteret, selvhjelpsgrupper, kurs og motivasjonsarbeid og "Fredens Barn" har skapt et nettverk. Gjennom dette nettverket har kvinnene fått et redskap som bidrar til større styring av eget liv og dermed økt pågangsmot. I tillegg har dette nettverket innledet til samarbeid med andre organisasjoner og institusjoner.

LIMPAL-Peru

har en kjerne med 10 - 12 aktive medlemmer som har dratt i gang dette prosjektet. De dannet sin egen seksjon i 1990 med formålet å arbeide for fred og frihet. På grunn av den vedvarende og økende økonomiske krisen og volden i landet, besluttet LIMPAL-Peru å gå inn i et forpliktende arbeid med de fattige i Peru.

Det var ingen tilfeldig gruppe kvinner som satte i gang det omfattende arbeidet. Landsleder Linda Tucker er utdannet sosiolog, og det er flere kvinner med denne utdanningen. For øvrig er det en sosionom, en helse-søster, en psykolog, en lege og noen lærere. Samme år lanserte LIMPAL en banebrytende plan som rettet oppmerksomheten på tjenester til kvinner i distriktet Chorillos. Planen var ambisiøs og omfattende i et distrikt med marginale forhold som ekstrem fattigdom, mye sykdom og vold.

Det første Kvinnehuset ble innviet i 1990, og i 1995 fikk Kvinnehuset nye

og bedre lokaler i andre etasje på "Fredens Barn". Kvinnehuset ble finansiert av prosjektmidler fra den svenske IKFF-seksjonen gjennom fire år.

Kvinnehuset ga muligheter og rom for undervisning, diskusjoner og dialog blant kvinner fra forskjellige gruppe-ringer. Kvinnene ble bevisst sin styrke og sitt potensiale til å utvikle en demokratisk organisering.

Kvinnehuset tilbyr juridisk bistand, psykologisk rådgivning, bistand fra sosionom, helsetjeneste og arbeidsstue. De har fått til samarbeid mellom kvinner og menn innenfor familien, større oppmerksomhet om å vise respekt for kvinners rettigheter i befolkningen og blant myndighetene, styrket kvinnerepresentasjon i nærmiljø- og kommunale utvalg og sikret større demokratiske rettigheter for kvinnene.

Kvinnehuset organiserte selvhjelpsgrupper for at kvinnene kunne arbeide seg igjennom med sine erfaringer med familievold og seksuelt misbruk. Kvinnehuset har også etablert tilflukts-hjem i kommunale leiligheter hvor det gis frivillig hjelp og midlertidig husvære til ofre for familievold.

Kvinnehuset organiserer årlig markeringer rundt 8. mars hvor kvinnekraft i det peruanske samfunnet står sentralt. Det tar også initiativ til kampanjer om kvinnekraft og krav overfor politikerne om å bedre levekårene i Chorillosdistriktet. Det er nå etablert et kommunalt kontor for kvinnesaker. Et praktisk resultat er en avtale mellom LIMPAL-Peru og kommunale myndigheter i Chorillos om å rette oppmerksomheten på kvinners problemer.

Hermien Stoop Prestbakmo

Berit Ås

Foto: Edel Havin Beukes
Berit Ås
utnevnes til
ridder av
1. klasse av
St. Olavs
Orden

Professor
Berit Ås
ble utnevnt
til ridder
av første

klasse av St. Olavs Orden for samfunns-
gavnlig virke. Begivenheten foregikk i
Asker rådhus fredag 21. november 1997.

Utmerkelsen var bl.a. begrunnet med
at hun har brukt sine evner og sin fag-
kunnskap i et bredt og uegennyttig sam-
funnsgavnlig engasjement. Hennes inn-
sats for kvinners likestilling i politikken
og ellers i samfunnet, arbeidet for at
kvinner skulle få mer selvtilit og et bedre
selvbilde ble fremhevet. Kvinneuniversi-
tetet på Løten er et konkret eksempel på
dette utrettelige arbeidet.

Berit er internasjonalt kjent for teorien
om 5 herskerteknikker. Hun har også
analysert tillærte kjønnsroller kvinnekul-
tur som oftest blir usynliggjort.

Hun har arbeidet for utbygging av
barnehager, sikring av barns skolevei, for-
brukeropplysning og forebyggende ar-
beid mot tobakksskader. Resultater fra
egen forskning ble fulgt av arbeid for å
finne praktiske løsninger for å bedre for-
holdene for folk.

Berit Ås er sosialpsykolog av fag. Hun
har holdt et enormt antall forelesninger i
mange typer fora og om mange ulike
emner både innenlands og utenlands.
Hun har en egen evne til å engasjere og
begeistre. Hun har hatt mange ulike
politiske tillitsverv først i Arbeiderpartiet
via AIK til Sosialistisk Venstreparti, der
hun ble en av de første kvinner som leder
av et politisk parti i Norge, og hun har
vært stortingsrepresentant. Berit har også
engasjert seg i arbeidet for fred og ned-
rustning gjennom mange år og i forskjel-
lige sammenhenger.

På høytideligheten i Asker rådhus var
det mange talere. Jeg hadde ordet sist på
vegne av IKFF og overrakte en rød T-
skjorte med Picassos fredsmotiv, og tok
som eneste taler opp Berits store innsats
for fredssaken og hyllet henne fra hele
«fredsbevegelsen».

Berit var i 1961 med på å lage og lede
WISP, Womens International Strike for
Peace. Det var 400 aktive kvinner i orga-
nisasjonen. Hver gang NATO hadde
ministerrådsmøte ble en kvinne i WISP
satt på til lobbyvirksomhet. Kvinnene
fordelte utenlandske aviser mellom seg,
laget velbegrunnede dokumenter og var
meget godt forberedt til de saker som var
oppe på møtet. Berit var med på å moti-
vere og få «Kvinner for fred» av stabelen i
Norge i 1981. Hun har også vært med-
lem av IKFF i mange år. Vi gratulerer
Berit med utmerkelsen. Den var meget
fortjent.

Edel Havin Beukes

MARIE LOUS MOHR

En ekte internasjonalist

Marie Lous Mohrs navn (1892-
1973) nevnes sjelden i våre dager -
også innen IKFF. I år er det 25 år
siden hun døde, og det kan derfor pas-
se å bla tilbake i minneboken. For meg
og mange andre som har vært med i
IKFF i de første tiårene etter krigen
står hun som et lysende symbol på
IKFFs ideer og praksis. Dette er store
ord, men hennes livsinnsats gir full
dekning for dem.

Hennes bakgrunn var solid borger-
lig. Moren Jeanette Lous var pianist og
huslærer for sine åtte barn. Faren Olav
Mohr var teolog. Flere av brødrene
gjorde stor innsats i norsk kunst- og
kulturliv. Marie studerte språk ved uni-
versiteter i Norge og utlandet og ble
adjunkt - gymnasilærer - i Oslo.
Fredsarbeid ble hun kjent med bl.a.
gjennom sin mors søster Lulli Lous,
som var med i IKFFs ledelse fra 1919.
I IKFFs beretning er Marie Lous Mohr
første gang nevnt i 1929, da hun var
en av IKFFs to delegater til kongressen
i Praha. Da var hun 37 år.

De siste årene på 20-tallet og de før-
ste på 30-tallet var vanskelige for den
norske gruppen. De som hadde stått i
sentrum for virksomheten fra begyn-
nelsen i 1915 ønsket avløsning. På års-
møtet i april i 1934 trakk landslederen
Martha Larsen Jahn og hele styret seg.
Beretningen fortsetter: "Det var ikke så
vanskelig å få valgt et styre, men for-
mann ville ingen være. Da ble Marie
Lous Mohr tatt så og si ved overrumpl-
ing, og den norske gruppen var reddet
for Ligaen." Lignende situasjoner og
ledervalg har det som kjent vært flere
ganger siden også, og som rekrutte-
ringsmetode er det altså ikke nødven-
digvis den dårligste!

Samme år ble Marie valgt inn i
WILPFs internasjonale hovedstyre.

På hjemmeplan engasjerte Marie seg
i å aktivisere den norske gruppen både
i Oslo og utover landet. I 1934 hadde
gruppen "100 betalende medlemmer
og ingen penger" som det står i beret-
ningen. Faktisk hadde de bare gjeld -
de hadde lånt 240 kr som startkapital.
To år senere hadde gruppen 600 med-
lemmer. En viktig måte å engasjere
gamle og nye medlemmer på var fore-

dragsreiser. Både Marie og andre fra
styret dro på mange slike reiser. Det ga
resultater. En annen inntektskilde var
salg av fredsflagg og fredsblomsten.
Men IKFF engasjerte seg også i inn-
samlinger til andre formål. Beretningen
for 1936 forteller om innsamling til
"melk og tran til kvekerne hjelperar-
beid i Spania".

30-årene var som vi vet preget av
mange konfrontasjoner og IKFF med
Marie i spissen trakk seg ikke unna. I
1935 arrangerte de en stor kunst-
vandreutstilling "for fred og mot krig"
med bidrag av mange kjente kunstnere.
Den provoserte ungnazister både i
Oslo og i mange andre byer. I det
internasjonale hovedstyre må Marie
Lous Mohr ha deltatt aktivt i disku-
sjonene om hvilken holdning WILPF
skulle ha til Mussolini, Hitler og delta-
king i datidens brede folkefronter mot
fascismen, der den franske og britiske
seksjonen sto for ulike synspunkter.

Diskusjonen slo inn også i det nor-
ske IKFF-miljøet. Landsmøtet i 1938,
der Marie ble gjenvalgt som formann,
sendte ut en pressemelding der IKFF
"på det bestemteste tar avstand fra
enhver form for diktatur, hvilken farve
det enn måtte ha. Diktatur betyr en
krenkelse av menneskerettighetene.
Åndsfriheten, rettssikkerheten og
respekten for menneskeliv blir brutalt
satt til side. Militarisering av barn og
ungdom virker forrående og skaper for-
akt for menneskeverd."

Maries engasjement slo nå også ut i
praktisk virksomhet. I 1939 reiste hun
sammen med Sigrid Helliesen Lund
for Nansenhjelpen til Tsjekkoslovakia
for å hente til Norge vel 30 jødiske
barn i familier som sto på venteliste for
å få emigrere til USA. Et av disse barna
het Berthold Grünfeld.

Så går det mot april 1940, og Fred
og Frihet sluttet å komme ut. I juni
1940 sendte landsstyret ut et langt
brev til avdelingene, der de bl.a.
understreker: "Vi har lov til å føle
avsky for krigens system som legger
øde så mange av de verdier vi setter
høyet. Men vi må ikke overføre denne
avsky på menneskene."

Marie Lous Mohr og IKFF forøvrig hadde neppe særlige illusjoner om hvordan deres klare antinazistiske holdninger i årene før ville bli oppfattet. Da tyskerne gjorde razzia på IKFFs og Kvinnesaksforeningens felles kontor i august 1940, hadde styret sørget for å ødelegge medlemskarto-teker og andre viktige dokumenter, slik at disse ikke falt i tyskernes hender. IKFFs virksomhet ble forbudt for resten av krigen.

De første krigsårene engasjerte Marie seg om humanitær hjelp bl.a. til arresterte jøder før de ble sendt til Tyskland. Men i januar 1943 ble hun selv arrestert og satt på Grini til mai 1945. På Grini ble hun en kilde til trøst og glede for alle hun var sammen med i fengslet. Det har vi flere vitnesbyrd fra medfanger om.

Da den norske gruppen begynte virksomheten igjen i 1945, stadig med Marie som landsleder, startet de en foredragsserie om oppdragelse til fred og demokrati. IKFF protesterte også mot bruken av dødsdommer i rettsoppgjøret etter krigen.

I 1945 kritiserte IKFF at den første tildelingen av Nobels fredspris etter krigen gikk til Det internasjonale Røde Kors. "Hva har Røde Kors gjort for å avskaffe krigens system?" står det i Fred og Frihets artikkel om saken. Det standpunktet var neppe særlig populært. Men året etter jublet IKFF og resten av WILPF over at Emily Greene Balch, vår internasjonale president, hadde fått Nobels fredspris, riktignok delt med en mann... Marie Lous Mohr ble valgt som en av to internasjonale formenn (som det het den gang) på WILPFs første kongress etter krigen i 1946. Gjenoppbyggingen av det internasjonale arbeidet tok mye tid. I 1947 gikk hun av som leder av den norske gruppen, men fortsatte å representere IKFF i Norges Fredsråd (som hun hadde tatt initiativ til) og i det nystartede FN-sambandet.

IKFF utnevnte Marie Lous Mohr til æresmedlem, sammen med de to veteranene Martha Larsen Jahn og Valentine Dannevig i 1949.

I Marie Lous Mohrs internasjonale formannstid endret det storpolitiske bildet seg fra alliert samar-

beid til en todelt verden preget av jern-teppe og kald krig. Også internasjonalt gikk WILPF mot NATO, og møtte mye av den samme fordømmelsen som den norske seksjon om Sovjetvennlighet, medløper m.v. Fredsarbeidet fikk trange kår. Men FN ga WILPF rådgivende status ved Det økonomiske og sosiale råd, en sjeldenhet for en frivillig organisasjon dengang.

Motstanden mot Korea-krigen ble en sentral sak for WILPF helt fra krigsutbruddet i 1950. Sammen med andre i WILPFs ledelse forsøkte Marie Lous Mohr å påvirke til våpenhvile og forhandlinger eller megling. Som internasjonal president undertegnet Marie i 1952 en henstilling til 97 regjeringer om å avskaffe dødsstraffen, og peker på at WILPF helt fra starten har hevdet retten til liv som en fundamental menneskerett.

Arbeidet for nedrustning og spesiell mot atomopprustingen sto sentralt på WILPFs dagsorden også i Maries presidenttid. I 1955 finner vi hennes navn under en kraftig protest mot prøvesprengninger av atomvåpen og appell til FN om å forby all produksjon og bruk av alle våpen for masseutryddelse.

1955 var 40-årsmarkeringen for den første kongressen i Haag. Marie holdt en jubileumstale i NRK der hun slutter med å advare mot "pakter og traktater mellom stater når de sluttet utenfor FN ... Derfor har IKFF tatt avstand fra NATO."

Maries verneplikt overfor IKFF var ikke slutt da hun gikk av som internasjonal president i 1956. Fra 1957 til

61 var hun igjen leder av Norsk Gruppe, som det fremdeles het. Spørsmålet om NATO sto stadig høyt på dagsordenen. I flere uttalelser i årene 1957-60 ber IKFF den norske regjering arbeide for at alliansen skal brukes til nedrustnings- og tillitsskapende initiativ. Enda mer skremmende var forsøkene på å få atomvåpen inn i det norske forsvar, og IKFF gikk klart ut i den saken. I 1971 tok hun enda en gang på seg ledervervet, men denne gangen bare for ett år. Hjertet var begynt å svikte. 25. november 1973 døde Marie Lous Mohr, 81 år gammel.

Marie Lous Mohr var en ekte internasjonalist. Følte hun Norge som litt for begrenset for sin energi og organisatoriske evner? Jeg har forstått at hun etter krigen lekte med tanken om å kunne arbeide internasjonalt i FN-sammenheng. Men det ble med tanken. Om hun kanskje var litt skuffet selv, må både vi i norsk seksjon og WILPF for øvrig være glad for at hun fortsatte å bruke sine krefter i vår sammenheng.

Vi leter forgjeves etter Marie Lous Mohr i leksikonet. Men i IKFFs og norsk fredsbevegelses historie står hun som "Norske kvinners dyktige og uredde fører i arbeidet for mellomfolkelig fred."

Foto: Edel Havin Beukes

Bildet er av Marie Hombøe Ruge og det lille bildet er av Marie Lous Mohr

Menneskerettighetene 1948 - 1998

FN's menneskerettighetserklæring ble godkjent i 1948. At dette var en historisk begivenhet uten sidestykke og en av FN's største bedrifter skulle det ikke være noen som helst tvil om. Dermed er det ikke sagt at alle FN's medlemsland føler seg like fortrolig med innholdet.

Helt siden slutten av 2. verdenskrig har det å fremme respekt for og overholde menneskerettigheter og grunnleggende friheter vært et hovedanliggende for det internasjonale samfunnet.

FN-pakten, som ble godkjent i 1945, viser gjentatte ganger til menneskerettigheter og grunnleggende friheter. 10. desember 1948 ble Verdenserklæringen om menneskerettighetene erklært som felles standardmål for alle folkeslag og nasjoner.

I oppfølgingen av den universelle erklæringen konsentrerte man arbeidet om to internasjonale pakter om menneskerettigheter (1966) - en om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter og den andre om sivile og politiske rettigheter. Dette for å sette rettighetene i erklæringen inn i bindende juridisk form. Disse redskapene sammen med selve erklæringen og to valgfrie protokoller, utgjør det som i dag er kjent som Verdenserklæringen om menneskerettighetene.

Menneskerettigheter kan generelt defineres som de rettigheter som er uløselig forbundet med vår natur, og som vi som levende vesener ikke kan leve uten. Det er et prinsipp som er rotfestet i de eldste verdier og religioner i vår arv, og som er innlemmet i verdens framtrepende filosofier og politiske doktriner.

Menneskerettigheter og grunnleggende friheter tillater oss fullt ut å utvikle og anvende våre menneskelige kvaliteter, vår intelligens, våre talenter og vår samvittighet og å tilfredsstille våre åndelige og andre behov. Disse rettighetene og frihetene springer ut fra menneskehetens stigende krav om en tilværelse hvor hvert enkelt menneskes naturlige verdighet og verdi blir respektert og beskyttet.

Noen av FN's medlemsland mener erklæringen fokuserer for sterkt på individet, og at den dermed er tilpasset vestlige forhold. I østen blir for eksempel familien sett på som mer sentral enn individet. Motargumentet kan være at de land som hevder dette, bruker argumentet som en unnskyldning for å dekke over egne brudd på menneskerettighetene. Uansett er det et omstridt og uavklart spørsmål i forhold til rettighetenes internasjonale gjennomslagskraft.

(Brennpunkt FN, nr. 12 - desember 1997)

FOKUS fokuserer på kvinner, krig og menneskerettigheter

FOKUS vil benytte 50-årsjubileumet for FN's Menneskerettighetserklæring til å ha den på dagsorden i 1998. Det er også et av hovedområdene i Handlingsplanen fra Verdenskonferansen om kvinner i Beijing i 1995. Konferansen slo fast at kvinners rettigheter er menneskerettigheter. Organisasjoner i både Nord og Sør vil benytte anledningen til å samles om felles innsats og innspill.

Kvinnens menneskerettigheter er også et av de temaene som FOKUS medlemsorganisasjoner prioriterer høyest i følge spørreundersøkelsen som ble gjennomført i 1996. Det handler om å ta konsekvensene av globalisering, vekst, krig, konflikter og fattigdom i et kvinne- og rettighetsperspektiv.

FOKUS ønsker blant annet å øke medlemsorganisasjonenes egenaktivitet og engasjement på landsbasis i forhold til kvinners menneskerettigheter knyttet til vold, krig, opprustning og miljøforringelse. Dette skal gjøres ved å øke informasjonsvirksomheten og knytte temaet til spesielle merkedager, begivenheter og kampanjer.

Det blir arrangementer og samarbeidsprosjekter med tilsluttede organisasjoner. Arrangementene knyttes særlig til markeringen av FN's Menneskerettighetserklæring. Det tas sikte på å etablere FOKUS arbeidsgruppe på menneskerettigheter som et sentralt ledd i dette arbeidet. Arbeidsgruppas hovedoppgave er å stå for de to internasjonale kampanjedagene den 8. mars og 25. november. Disse dagene vil rette oppmerksomheten mot menneskerettigheter.

Den første dagen er 8. mars. FOKUS har gjort en innsats for å gjenreise dagen som en internasjonal kvinnesdag. Når dette skrives er forberedelsene til denne dagen over. Toget vil beklageligvis bli preget av norske kvinners hverdagskamp. Internasjonal solidaritet blir knapt nevnt i parolegrunnlaget.

På kveldsarrangementet sammen med Amnesty Internasjonal blir dermed internasjonal kvinnesolidaritet temaet. FOKUS har invitert Marie Aimée Hélie Lucas som er leder for det internasjonale kvinnennettverket Women Living under Muslim Laws. Dette nettverket består av kvinne-aktivister, forskere og advokater hvis liv blir kontrollert av skrevne og uskrevne lover basert på tolkninger av Koranen og knyttet til lokale tradisjoner. Nettverket ble etablert som et svar på en rekke overgrep mot kvinners rettigheter i forhold til skilsmisse, og som beskyttelse mot voldtekt og politisk aktivitet i Algerie.

Den andre dagen er den internasjonale aksjonsdagen mot vold mot kvinner, den 25. november. FOKUS ønsker å introdusere denne internasjonale aksjonsdagen også i Norge. I store deler av verden og særlig i Sør, brukes 25. november hvert år til en kampanje for å få stanset volden mot kvinner og få anerkjent både strukturell og privat vold mot kvinner i krig og fred, som brudd på menneskerettighetene. Nettopp i jubileumsåret for menneskerettighetserklæringen vil denne internasjonale kampanjen bli intensivert. FOKUS vil legge opp til at det avholdes et seminar denne aksjonsdagen i samarbeid med organisasjoner i og utenfor FOKUS.

Det blir også arrangert menneskerettighetsfestival og kulturfestival i samarbeid med Norges Husmorforbund den 10. - 13. desember i år, som også omfatter selve jubileumsdagen den 10. desember. Menneskerettigheter i et kvinneperspektiv er et av hovedtemaene for seminar delen av festivalen.

Ellen Elster

KVINNER I KRIG - KVINNER I FRED

Et møte med kvinner fra Kaukasus

Tekst og foto: Ellen Elster

Kaukasus er en region av det tidligere Sovjet Unionen som ligger mellom Svartehavet og Det Kaspiske Hav. Noen av landene har fått sin sjølstendighet, andre ikke. Etter oppløsningen av Sovjet Unionen har dette området ulmet. Innimellom slår det glør, og grusomme scener utspiller seg. På denne scenen står kvinnene fram, går på tvers av stridende grenser og arbeidet med å få til forsoning. Sju kvinner fra forskjellige deler av Kaukasus møttes på Kornhaug norsk fredssenter i januar i år. I denne artikkelen forteller fem av dem om sine erfaringer.

Oppløsningen av Sovjet Unionen ved overgang til 1990-tallet ga håp om noe nytt for menneskene i det gamle imperiet. Men håpet ble fort drept i en hverdag som ble enda gråere enn den noensinne hadde vært. Mange mennesker strever med å finne et nytt fotfeste. Økonomien har brutt sammen, dels på grunn av konflikter og dels ved at den nye økonomien enda ikke har hatt tid til å etablere seg etter Sovjet-tidas plan-økonomi.

Et post-sovjetisk syndrom er at det er en flora av folk som beskjeftiger seg med politikk. Det er både positivt og negativt. Det betyr at folk engasjerer seg. Men det er ingen eller liten kontakt mellom dem slik at den ene gruppa ikke vet hva de andre gjør.

På seminaret fikk vi presentert et bilde av uløste konflikter som hadde eksistert siden forrige århundre. Vi fikk presentert en modell av krigens mekanikk, det vil si hvordan fiendebildet bygges opp, hvordan konflikten holdes varm over tid og hvordan en tredje part holder disse ødeleggende hjulene i gang. I Kaukasia er Russland den tredje parten. Vi fikk også presentert en modell for freds-løsning som handler om å gå til roten av konflikten, ellers vil den blusse opp igjen, før eller senere. Hun forteller videre at det brygger opp til ny konflikt i området. Visestatsminister Kulikov betegner det tsjetsjenske folk og russiske menneskerettighetsforkjempere som krigsforbrytere. All informasjon om situasjonen kommer fra Russland, mens Tsjetsjenia er utsatt for full blokade og ikke får uttale seg. Hvis en ny konflikt blusser opp, vil også republikken Dagestan, som grenser til det oljerike Kaspiske hav, bli berørt, mener Zoia Grannes.

Arzu Abdullieva forteller at i Azerbaijan er konflikten "frosset ned". Det er ingen garanti for at krigen ikke blusser opp igjen.

En krigsmodell

Arzu Abdullieva gir oss noen rammer, en modell, for å forstå det som skjer. Hun kaller den for en "modell for krig".

- Vi må danne oss et bilde av krigens scenario. Propaganda om et fiendebilde skapes gjennom massemedia. Det skjedde under konflikten i Nagorno Karabach, Georgia mot Abkhasia, i Russland mot folk i Kaukasus osv. Folk på begge sider hisses opp, først i mer tilbakeliggende områder, som på landsbygda hvor de ikke har internasjonal kontakt og dermed har mindre tilgang på opplysninger. Nasjonen en ønsker å sverte, nevnes i tilknytning til slike handlinger. Så øker hysteriet, krigshysteriet, som til slutt når byene. Så setter psykologer og sosiologer farge på det hele. Ofte sendes det ut redselshistorier og beskyldninger hverandre. Etter hvert går prosessen av seg sjøl. I Armenia opplevde vi voldelige programmer og hat mellom folkeslag som ga grunnlag for konflikten.

- En tredje part er ofte interessert i å fremme konflikten. Den tredje parten for Kaukasus sin del, er Russland. Det eneste som skal til for at en krig kan bryte ut, er våpen. At krigen begynner, er ikke nok. Det er også ikke nok. Det er også viktig at den fortsetter. Hvis det ser ut som den ene parten vinner, sørger den tredje parten for å balansere partene, gjerne med våpen, slik at det hele kan fortsette. Dette er bildet vi har oppsummert, og som vi har registrert i regionen vår, sier Arzu Abdullieva.

Annait Bajandur forteller at varme og engasjement ble svekket under perestroika. Da begynte det å gjøre og den tredje parten satte i gang. En voldsbrutalitet som tidligere var blitt undertrykt, kom til overflaten.

Zoia Grannes er medlem av IKFF Bergen og styremedlem i menneskerettighetsorganisasjonen Rafto-stiftelsen. Hun er opprinnelig utdannet biolog i Russland og kommer fra Nord-Kaukasus, litt nord for Tsjetsjenia. Hun har slektninger som bor i hele Kaukasus-området. I Norge har Zoia Grannes utdannet seg som psykolog og arbeider med traumatiserte flyktninger.

Hun kom første gang i kontakt med "Mødre mot vold" i Armenia i 1992. Så ble hun kjent med tsjetsjenske kvinner da krigen brøt ut. Hennes innsats for å bygge opp et nettverk, sikre støtte for det arbeidet kvinnene i Tsjetsjenia gjorde, og ikke minst sørge for at informasjon kom ut i media, kan ikke undervurderes.

Arzu Abdullieva, Azerbaijan representerer Helsinki Citizen Assembly og en nylig etablert organisasjon som kaller seg "I fredens tjeneste". Hun har før krigen brøt ut, arbeidet med spørsmål om nasjonale minoriteter. Hun mener at hvis politikerne våre hadde ført en riktig politikk, det vil si at en la opp til aksept for ulike etniske grupper, kunne de ha unngått blodsgytelse.

Annait Bajandur, Armenia er med i Kvinner for fred og i Helsinki Citizen Assembly. Hun forteller at hun tidligere aldri deltok i politikk. Hun hadde det bra sammen med venner og jobb. Og plutselig ble dette livet slutt. Hun er takknemlig for å delta på seminaret på Kornhaug. "Hver gang vi kommer ut og forteller om erfaringene våre, møter vi flere nye mennesker og får mer støtte. Det er en nødvendighet for fred i vårt område," sier hun.

Veronica Metonidze, Georgia representerer Unge juristers forening. Blant akti-vitetene de driver, er en virksomhet tilsvarende juss-buss. De gir gratis rådgivning til flyktninger og asylsøkere. Mye av rådgivningen innebærer menneskerettigheter og rettigheter i det daglige, som helse- og sosiale rettigheter, boligspørsmål osv. Over 60 prosent av dem som henvender seg, er kvinner. De har derfor etablert egne kvinnegrupper.

"Vi kan fylle bullene for eksempel ved å gi gratis juridisk rådgivning, hjelpe kvinner til å finne seg til rette i de nye omgivelsene og informere om kvinners rettigheter. Vi har vært involvert i utdanning av kvinner, særlig når det gjelder utdanning av barn og ungdom."

- Vi trodde kanskje at ondskapen ville avta, men det gikk ikke slik, snarere tvert om. Konflikten i Nagorno Karabach ble initiert av den røde armé, og det russiske samfunnet gjorde ikke nok for å dempe konflikten. De verste fascistiske og nasjonalistiske trekkene kom til overflaten, forteller hun.

Veronica Metonidze har stor sans for Arzus modell og synes den passer bra på situasjonen i Georgia hvor den politiske ledelsen har drevet en "splitt og hersk"-politikk. Den tredje parten spilte en aktiv rolle og var med på å ensrette informasjonen. En viktig del av det var en isolasjonspolitik for å avskjære enhver kontakt med dem på den andre sida av grensa. Dermed var vi avskåret fra å korrigere den psykologiske manipuleringen med fiendebildet som ble presentert. Massemedia framprovoserte hysteri, også i de større sentra. Etter hvert som konflikten vokste, ble alle mindre etniske grupper jaget ut av Abkhasia.

Russland som tredje part

Det er historiske grunner for at Russland spiller rollen som tredje part, og at landet har en interesse av å se folkene i dette området slåss mot hverandre.

- Kaukaserne er Russlands syndebukker, skriver Alf Grannes, som er professor i russisk ved Universitetet i Bergen i en kronikk i Aftenposten (10. desember 1996). Han skriver at den organiserte kriminaliteten i Russland i dag har fått et etnisk tilsnitt, og at den tsjetsjenske mafiaen er gitt nesten mytiske dimensjoner, noe som har rettferdiggjort krigen i Tsjetsjenia. Statistisk sett begår andre grupper langt flere forbrytelser.

Helt siden erobringsskrigene i forrige århundre har kaukasere båret stemplet "ville krigere". Det russiske tsarregimet ønsket å utvide sine territorier, og menneskene i Kaukasus ønsket ikke å underkaste seg. Motstanden mot tsaren var kanskje den mest effektive i dette imperiet. Siden har stereotype forestillinger befestet seg i den russiske befolkningen og er flittig benyttet av russiske ledere. Men også historikere og forfattere har beskrevet dette folket som ville krigere, mørkøyde skjønnheter med eksotiske skikker og storslagen natur. Det at de er muslimer, og ikke kristen som resten av Russland, er med på å forsterke forestillingene.

Det klisjépregede Kaukasia-bildet levde videre inn i vårt århundre. Det ble styrket av Stalin-tidas oppfinnelse av forædernasjoner som skulle deporteres til nærmest etnisk og til dels fysisk utslettelse i 1943-44. Sovjet-regimets propaganda skapte et kaukasiske fiende-

bilde som var nedarvet fra tsartida. Fraværet av et sivilt samfunn med fri meningsutveksling, kombinert med Sovjet-regimets massive propaganda drillet det russiske folket til å tenke i slagord og flokler.

En fredsmoell

Arzu Abdullieva presenterer også en "fredsmoell" som gir mulighetene for å reversere "krigsmodellen".

- Vi speilvender den samme prosessen. Adgang til massemedia er helt vitalt for å gi ut motinformasjon. Diverse arrangement og reiser kan bidra til dialog mellom folk. De må forstå at krig ikke er en god måte å løse konflikter på. Det er viktig å motarbeide bildet de har av hverandre. For eksempel inviterte vi armenere til å være sammen med oss, og det gjorde vi mest mulig synlig.

I 1992 fikk Arzu Abdullieva og Annait Bajandur Palmes fredspris for arbeidet sitt. De hadde krysset grensene til hverandre for å finne et felles språk. Annait Bajandur føyer til:

- Det var viktig at Arzu og jeg samarbeidet, og at det ble synliggjort i en tid hvor folk i Armenia og Azerbaijan ikke turte å si at en hadde venner på tvers av landegrensene. Vi reiste til hverandres hovedsteder og holdt offentlige møter. Dette var bare mulig gjennom internasjonal støtte, for eksempel gjennom Helsinki Citizen Assembly, kvekerne, Amnesty International og fra Sverige. På grensa mellom de to landene våre fikk vi et område som kunne være nøytralt, og hvor vi kunne møtes for å forandre krigsklimaet. Vi sto overfor en mengde praktiske oppgaver som utveksling av krigsfanger og informasjon. Vi prøvde å åpne øynene på folk om hvordan det er å være de andre. Vi brukte aktivt massemedia om den andre parten og framstilte det positive arbeidet som de utførte, forteller hun.

- Det handler om politisk opplysningsvirksomhet, det å gi folk bevissthet om at de ofrer sine sønner for noens skitne egeninteresser. Som NGO må vi prøve å skape en institusjon som pressmiddel for fredlige løsninger, sier Arzu Abdullieva.

- Nå er det ikke en krigstilstand hos oss, men det er viktig å avverge at det skjer igjen. Vi må avsløre de uoffisielle interessene, og vi prøver å demme opp for ekstreme nasjonalistiske tendenser, sier hun. Hun er opptatt av at så lenge en ikke har sett på årsakene til konflikte, er freden skjort.

- Hvis vi ikke vet hva som får klokka til å tikke, hjelper ikke gode intensjoner, sier Arzu Abdullieva.

- Vi må analysere hvem som er partene, og hvilke krefter som driver konfliktene fram. Det kan være andre motiver og aktører som ikke er synlige. Ofte er det ikke balanse mellom de ulike kreftene. Vi må vite om det er en reell konflikt eller om den er kunstig skapt. Har partene ulike mål og motiver eller finnes det en fellesnevner? Når kilden til konflikt er kartlagt, må vi finne fram til en strategi i forhold til forhandling for å stoppe konflikten.

- En granskning av konfliktårsaken, kan hjelpe oss å finne løsningen. Når vi skal blande oss inn for å megle, må vi finne ut om partene har konkurrerende eller felles mål. Konkurrerende interesser er ofte forbundet med at noen skal vinne, og at andre skal tape. Vi må finne ut om det er forskjellige syn på vold, om de har positivt eller negativt syn på vold. Positivt syn betyr at konflikten stoppes, og at en ønsker å finne løsning på årsaken til den. Negativt syn betyr at krigshandlingen stoppes, men at en setter lokk på årsaken. Mange fredsmeklere benytter seg av det siste, sier Arzu Abdullieva.

Kvinner på tvers

Kvinnene har spilt en aktiv og viktig rolle under og etter krigen, men det er ikke deres tradisjonelle rolle. Zoia Grannes forteller at det ikke er vanlig at kvinner tar initiativ for å gjøre noe med problemene.

- Hvis du ikke har høy status i samfunnet, vil ingen snakke med deg. Kvinner har generelt lav status. Mentalt og kulturelt hadde øst-blokk landene dette til felles. Kvinnene sørget for seg og sitt. De gjorde ikke noe for samfunnet. Dersom de jobbet med samfunnsaker, ble de møtt med mistenksomhet. økonomien og livsstilen førte til at når kvinner var aktive, led resten av familien, fordi så mye av tida gikk med på å stå i matkøer og lignende. I tillegg hadde folk flest lite penger å rutte med for denne type arbeid. Kvinner var kvinner. De skulle lage mat og stelle for familien, forteller hun.

- Når det oppstår ekstreme situasjoner som krig, jordskjelv, da ser vi, som i Nord-Irland, at kvinnene kommer til overflaten og i nye roller. De går inn med stort engasjement og aktivitet. Land og kulturer ville ikke ha overlevd uten dette engasjementet.

Zoia Grannes ser nå en tendens til at kvinnene går tilbake til sine tidligere roller, tilbake til kjøkkenbenken. Men hun ser også en tendens til en splittelse i NGO'enes arbeid. Det er som om krigen holder dem sammen, mens når konflikten er over, så er det motsetningene som kommer fram, og derfor er møter som dette på Kornhaug viktig.

Veronica Metonidze understreker det og sier at i dagens situasjon er det vanskelig å holde et tilsvarende seminar i Kaukasus. Hun ser fram til den dagen det kan skje. Hun mener at kvinnes rolle er mer komplisert. Under krigen mellom Georgia og Abkhasia var det ei gruppe kvinner som ikke spilte noen særlig gloriøs rolle. De deltok i krigshysteriet på en måte som var vel så ille som de offisielle krigshisnerne. Men hun tilføyer at de fleste kvinnene var ofre i krigen. De ble drept eller voldtatt fordi de representerte en trussel mot "fienden".

Hun forteller at tidligere hadde kvinnene i Kaukasus en opphøyet posisjon, mens under krigen ble de degradert gjennom voldtekt. Hun viser til en tidligere tradisjon om at når menn kranget seg i mellom og det kom en kvinne forbi, kunne hun slippe et skjerf i mellom dem, og så måtte mennene stoppe. Da krigen brøt ut forsøkte ei kvinnegruppe å lage en aksjon med hvite skjerf som bygget på denne tradisjonen, men de ble oversett.

- Hovedproblemet nå er antallet flyktninger og migranter i Georgia og i Russland. Antallet flyktninger teller omkring 350.000. Det er 5 år siden krigshandlingene opphørte, og enda er det mange uløste problemer. Flyktningene har alvorlige økonomiske problemer på grunn av krigen. Dette bare forverrer seg, og den generelle økonomiske situasjonen gjør det ikke noe bedre. For eksempel er det veldig vanskelig for kvinner å leve uten gass, elektrisitet osv. fordi det er de som er ansvarlig for å sørge for mat, hus og barn. Det er allikevel utrolig å se hvordan de klarer å takle hverdagen, og de er mye bedre tilpasningsdyktige enn menn. På grunn av arbeidsløshet er menn heller ikke i stand til å tjene penger til familien, og denne situasjonen takler de ikke noe særlig bra. Så kvinner er også ansvarlig for denne

Natella Akaba, Abkhasia arbeider ved Centre for Humanitarian Programmes. Hun presenterer seg som en representant for et lite folk fra en liten republikk og den tredje sektoren. Hun var tidligere aktiv politiker og satt i parlamentet. Hun mener at det nå er mer viktig å delta i det frivillige arbeidet for å kunne bygge opp landet og relasjonene mellom folk.

Zainap Elderkhanova, Tsjetsjenia er journalist. Under krigen arbeidet hun med å dokumentere overgrep mot befolkningen, og under de siste dagens bomberegner deltok hun sammen med andre kvinner med å evakuere barn fra hovedstaden Grozny.

Ella Pulikhova, Russland er med i Soldatmødrene i St. Petersburg. Hun har særlig vært opptatt av å dyktiggjøre seg på internasjonale menneskerettigheter og bidra til at folk vet hva de har krav på når det gjelder ulike rettigheter.

delen gjennom småhandel. Noen ganger er fattigdommen så ekstrem at heller ikke kvinnene er i stand til å ta del. Hjelpen som kommer fra regjeringen er ikke stor. Sosiale ytelser er veldig lave. Det skulle ha vært gratis helsetjenester, men det fungerer ikke. Så vi er avhengige av humanitær hjelp fra utenfra, forteller Verionica Metonidze.

Vestlige holdninger

Det er all grunn til å stille spørsmål om hva politikere i den vestlige verden har villet vite om situasjonen i Kaukasus. Georgia er et godt eksempel. Vestlige politikere var opptatt av å etablere et forhold til Russland under perestroika. Sjevardnadze som var utenriksminister i Gorbatsjovs regjering, var med på å bidra til et bedret forhold til Vesten. I denne rollen høstet han stor respekt.

Da han startet sin periode som president i Georgia, erklarte han at han var president av Georgia for georgere. Målet var makt og metoden er politikk opplyser Veronica Metonidze. OSSE skulle kartlegge situasjonen under konflikten. Den bygget sin rapport på på Sjevardnadzes rapport og ikke på egne observasjoner. Derfor ble bildet av konflikten fordreid.

Det ble vedtatt å sette inn fredsbevarende styrker i området som skulle ivareta fredsprosessen og tilbakevending av flyktninger. Dette skjedde under Gulf-krigen hvor mange land var involvert. Russerne som ikke var med, bidro derfor med fredsbevarende styrker.

Prosessen med å sende flyktninger tilbake til Abkhasia ble brutt da russerne gikk inn i Tsjetsjenia i 1994. Sjevardnadze så en mulighet til å få overtaket over Abkhasia, mens denne krigen pågikk. Han ga klar støtte til russernes invasjonen i Tsjetsjenia.

Tsjetsjenernes tidligere hjelp til Abkhasia ble brukt mot abkhaserne, og det ble innført full blokade av informasjon og handel i redsel for at de skulle bringe våpen til Tsjetsjenia. Blokaden varte i 4 år og gjorde ubotelig skade økonomisk såvel som på kultur, forteller Natella Akaba.

Annait Bajandur mener at krigen i Tsjetsjenia er en stor skam for Russland. Det røk ved forestillingen som russerne har om seg sjøl, og som

er bygget opp av litteratur, film og historie.

- Russerne som overvart fascismen. Den russiske sjel som gavmild. Vi har sett lite av det i den siste tida. Og Vesten støttet opp om den russiske aggresjonen. Det er uforståelig for oss. Det snakkes om det nye demokratiske samfunnet. Vestlige makter bidro dermed å forsterke konflikten. Konsekvent brukte de argumentasjonen om "indre anliggende". Det å utrydde mennesker må aldri bli et indre anliggende, og det må nedfelles i internasjonale konvensjoner.

Hva nå?

Mange av områdene i Kaukasus står foran store utfordringer. Fattigdom, arbeidsløshet og kriminalitet preger hverdagen. De mange meldingene vi får fra Tsjetsjenia om kidnappinger handler om økt kriminalitet som en følge av krigen. Samfunnet skal bygges opp, økonomisk, fysisk og grunnlaget for demokratiske bærebjelker skal dannes. Disse samfunnene er kanskje enda mer sårbare nå i etterkrigstida enn under selve konfliktens hete. Faren for at en ikke klarer å finne former for hvordan en skal håndtere motsetninger er til stede.

Annait Bajandur forteller at det er det tredje året uten krigshandlinger, og at det er en veldig ansvarsfull fase. Det positive er at folk på begge sider er trøtte av krig, og at landene er økonomisk nedkjørte, alle har tatt ut sine ressurser. Denne utviklingen kan ikke fortsette uten vestlige investeringer, ellers er det fare for at det går i revers.

Hun fortsetter med at det er behov for en rundebordskonferanse om situasjonen, og Norge kan bidra med sine erfaringer om fredsløsninger. Hun er særlig bekymret over den harde militære kjernen som ikke er villig til å ofre noe når allerede så mye blod er gått med. Det er viktig med en dialog med militæret, fordi de nå har en usikker rolle.

- Vi må være lure, benytte oss av at de er innbilske, og vi må lirke det til for å få dem til å tro at de sjøl kan føle seg nyttige i samfunnet. Vi arbeider i en gråsoner hvor det ikke finnes noen fasit, og hvor vi må prøve og feile. Ingen struktur er lagt. Skal vi få til en stabil fred, trenger vi dere.

Det er viktig med støtte og kontakt

utenfra. Kanskje er det mest spennende resultatet fra seminaret på Kornhaug at kimen til en kaukasisk kvinneorganisasjon er lagt. Trine Eklund fra Kvinner for fred har i mange år drevet kurs og seminarer om kvinnekultur og kvinneorganisering. Hun vil bidra i denne prosessen med sin kunnskap og planlegger nå et seminar til høsten i Georgia om menneskerettigheter og folkerett.

Arzu Abdullieva ser at sjøl om myndighetene frykter dem og prøver å overse dem, så nyter de respekt, og myndighetene må regne med dem så lenge de får støtte fra mange grupper i Vesten. Dermed kan de fungere som mellomledd mellom grasrota og myndighetene. Veronica Metonidze mener at det er viktig at NGO også får delta i de pågående fredssamtalene, og at det finnes kvinner som er klare til å ta del i disse samtalene.

Natella Akaba sier at forsoning er et viktig punkt i programmet deres, men de har ikke fått gjort noe konkret med det.

- Jeg har diskutert dette med Veronica her for å finne ut hvordan vi kan arbeide videre med det. Vi må bruke internasjonale erfaringer som for eksempel "Truth Commission" i Sør-Afrika. Når det er innblanding fra Vest, tenker en bare på å få toppfolk sammen for å undertegne papirer, og midler satses på deres premisser. Det er viktig at en også satser på NGOene med tanke på å få til forsoning blant folk flest. Men vi har ikke midler til slikt.

Zoia Grannes sier at når nå Norge skal lede OSSE, forplikter det.

Bergen IKFF ønsker å gå aktivt inn med støtte. Avdelingen vil søke etter personer som ønsker å fjernadoptere barn fra Tsjetsjenia. Til sammen dreier det seg om ca. 100 barn. De vil også støtte opp om å få satt i stand ei kornmølle der folk kan male sitt eget korn mot betaling.

NORAD SLÅR TILBAKE MOT GRØNNE MORALISTER

Truselen mot Himbafolkets eksistensgrunnlag en
skam for Norge

Etter å ha betalt over 50 millioner kroner for en utredning om å bemektige seg en isolert liten folkegruppes eksistensgrunnlag: kan vi nå håpe på at det blir tilsvarende bevilgninger fra skandinaviske side til å hjelpe Ovahimbaene i sin evigvarende kamp for å overleve i en karrig, men storslått del av verden? spør Hans Beukes i denne artikkelen. Han har tatt til orde mot norske myndigheter som støtter opp om et damprosjekt i Namibia, Epupaprosjektet, og for et lite folk som står i fare for å miste sitt eksistensgrunnlag.

~ Av Hans Beukes ~

"Jeg synes vi her må skille mellom støtte til kraftutbygging og støtte til forundersøkelser til kraftutbygginger. I tilfellet Epupa var det faktisk slik at namibiske myndigheter, som vi har hatt betydelig samarbeid med gjennom årene, henvendte seg til oss med forespørsel om vi ville støtte dem i å fremskaffe et godt beslutningsgrunnlag."

Raymond Johansen, avdelingsdirektør i NORAD, uttaler dette om norsk-svensk bistand til Epupaprosjektet i Namibia, til dagsavisen Arbeiderbladet (8. februar i år).

Hele denne saken bør være et klassisk eksempel på hva den nyutnevnte norske verdikommisjonen burde fordype seg i - for innsikten den gir i de forestillinger om rett og urett, skyld og uskyld, og i det manglende hensynet til et urfolks eksistensberettigelse, som den del av norsk utenrikspolitikk som forvaltes av NORAD, står for.

NORAD-Johansens arrogante råd til "miljøbevegelsen" om at "det er veldig viktig å ha respekt for de vurderinger som gjøres av myndighetene i de enkelte mottagerlandene", som "er best til å vurdere behovene", bør ellers leses i lys av nyhetene fra Namibia. Og i lys av de knusende kommentarer fra uhildede fagfolk både i Europa og Amerika til hele forundersøkelserapporten.

På et offentlig møte avholdt i Windhoek i februar i år innkalt for at folk skulle drøfte forundersøkelsesrapporten til Norconsult, avviste Himbafolkets talsmenn begge de fremlagte alternativer for plasseringen av demningen over Kuneneelven ved Epupafossen.

Ingenting av det vi ble fortalt vil være i vår interesse, sa de i en skriftlig erklæring, som jeg går ut fra at også den norske regjeringen vil finne grunn til å ta til etterretning. Vi har faktisk meget å tape dersom demningen ble bygget, fremholdt de, og viste til det store tallet på dambyggere og deres familier "som vil overstrømme oss på samme måte som demningens vannmasser vil gjøre", som de skrev. De påpekte at prosjektet vil føre til at Himbasamfunnet taper kontroll over området, over jorda som vil bli lagt under vann, og over å kunne regulere adgangen til bruken av området som er bestemt ved beliggenheten til forfedrenes gravsteder langs elven.

Klarere kan en advarsel ikke uttrykkes om at demningen vil tilintetgjøre grunnlaget for folkegruppens fortsatte eksistens, og at det vil føre til kamp dersom noen vil finne på å gjøre alvor av galskapen. De personene i Norge som beredvillig har bevilget millioner for en verdiløs forundersøkelse, har åpenbart ikke hatt noen motforestillinger mot å legge til rette for stridigheter eller mot at alle bestrebelser for å få fortgang i forbedringer av folks levekår, blir meningsløse. Det er uetisk å støtte den namibiske regjeringens undertrykkelse av Himbafolkets rettigheter.

Himbalederne ber myndighetene i landet om å se seg om etter andre muligheter for å møte landets eventuelle energibehov, slik at det ikke behøver å gå ut over deres kultur, økonomi og de hellige gravplassene. De viser ellers til spørsmålet om fordeling av jorda - etter kolonitidens herjinger. Det dreier seg om et brennende spørsmål som langt fra å ha fått en avklaring.

Sidsels Plukk

Fra FRED og FRIHET
for 40 år siden

Ved gjennomlesing av nr 1 av Fred og Frihet nr 1/1958 slår det en at mye kunne vært skrevet i dag, men at mye er annerledes - - bedre?

Der står blant annet en liten
notis som lyder:

De 9000 vitenskapsmenns appell. Vi noterer med glede at de 9000 vitenskapsmenns bønn om stans av alle eksperimenter med kjernefysiske våpen ikke vil bli henlagt, men vil bli tatt opp i FN på offisiell måte på norsk initiativ.

Den norske gruppes «være
eller ikke være»

En kan også lese om at økonomien er den norske gruppes «være eller ikke være». Selv om utgiftene er betraktelig redusert, og alt arbeid som utføres, unntatt trykking og distribuering av Medlemsbladet, skjer uten betalt hjelp, på frivillig basis.

Rent rørende er det da å lese at «hvert nummer av bladet koster med porto ca. kr. 1,- pr eksemplar» som sendes ut «og at medlemskontingenten er fra kr 3,- til kr 10,- pr år».

Fred og frihet rykker
nærmere

Ja, så sier Emily Greene Balch i et brev fra sitt hyggelige pleiehjem. Hun har ikke bekymringer, er interessert i alt som foregår og sier: «Aldri før i tiden var det mulig å sitte i en lenestol og så kunne følge med i alt som samtidig skjedde rundt om i verden. Det er utrolig fascinerende, og jeg har følelsen av at «fred og frihet» rykker nærmere. Jeg ber om at dette virkelig må være så.»

Fire av landets IKFF-avdelinger hadde sendt inn nytt om sitt virke. Kragerø, Stavanger, Sandnes og Oslo. Det ser ut til å ha vært stor aktivitet - - også den gangen.

Nytt fra avdelingene

Hva skjer i ditt distrikt?

Benytt "Fred og Frihet" til å annonsere kommende møter og aktiviteter. Men du kan også benytte bladet til å vise alle andre at det skjer noe der du bor, om ikke annet til inspirasjon for andre!

HVA MED FRED OG FRIHETS FRAMTID?

Det blir gitt ut mange tidsskrifter - for mange vil enkelte si, og det er til tider vanskelig å få oversikten. Det en får lest, blir på den måten svært tilfeldig.

Det er tidkrevende og dyrt å få ut bladet

Mitt forslag er derfor at bladet Fred og Frihet går inn og erstattes av et medlems/frihetsbrev. Disse kan gis ut oftere, minst 8 ganger i året. Jeg tror hyppigere kontakt med medlemmene vil være mer stimulerende og mer aktuelt. Får medlemmene mer aktuelt stoff, har de mulighet til å henge seg på ved selv å aksjonere og/eller skrive i lokalavisen.

En del stoff som nå står i Fred og Frihet, kan andre mer ressurssterke blader ta seg av. En del stoff burde ut vi i større grad få ut i dagspressen. Medlemmer i IKFF bør prøve å ta mer del i den politiske og samfunnsmessige debatten. Stoffet i Fred og Frihet fortjener et større publikum

Kerstin Bugge

REFERAT FRA OSLOAVDELINGENS HØSTMØTE 10.11.1997.

Møtet ble holdt i Steinerskolens lokaler i Prof. Dahls gt. 30 Jenny Mosland var møteleder og det var godt fremmøte. I serien «Våre formødre» kåserte Mari Holmboe Ruge om Marie Lous Mohr.

Flere av deltakerne på møtet, blant dem foredragsholderen, hadde truffet Marie Lous Mohr. Det kom frem utfyllende opplysninger om henne under samtalen etter Maris meget inspirerende innføring i hennes liv og virke.

Marie Lous Mohr levde fra 1892 -1973. Hun var leder for IKFF fra 1934 - 1947, internasjonal visepresident fra 1946 -1952 og internasjonal president i WILPF fra 1952 - 1956. Hun var det første æresmedlem i IKFF.

Mari hadde samlet en mengde interessante opplysninger om henne og de sakene hun arbeidet med. Hun fikk mange utfordringer i sine lederperioder både nasjonalt og internasjonalt.

Dette referatet går ikke nærmere inn i innholdet i Maris innlegg, og det henvises til artikkel i "Fred og Frihet".

Deltakerne på møtet mente at det er viktig at kunnskap om våre formødre blir samlet og publisert. Innsamlingen må skje mens folk som har kunnskapene lever. Interessante kvinner til senere «formødre-kvelder» kan være Martha Larsen Jahn, Emily Arnesen, Helga Stene, Johanne Reutz Gjermoe, Sigrid Larsen, Sigrid Helliessen Lund o.a.

Flere av de tidligere ledere for IKFF og redaktører for Fred og Frihet som fremdeles er aktive, kunne også lage artikler og/eller kåserier om sine opplevelser som fredsarbeidere.

Kari Løchen redegjorde for landsstyrets arbeid. Landsmøtet blir i regi av Stavanger/Sandnes avdelingene 17.-18. april.

Kari Tønnesen gledet oss igjen med sine dikt.

Det lokalet vi brukte på Steinerhøgskolen var et oversiktlig auditorium med tekniske hjelpemidler. Maten ble hentet fra restauranten i kjelleren, og det var heis i bygningen.

De neste styremøtene i Oslo og Omegn IKFF blir 9.3. hos Kirsten Fjelberg (årsmøte), 11.5. hos Solvei Fjæstad og 8.6. sommermøte.

Referent Edel Havin Beukes

MATERIELL FRA IKFF

Vi har til salgs fine T-trøyer i rødt, gult, grønt, marine og svart. De har den vakre Picasso-tegningen av "Kvinnen med fuglen" i hvitt. Prisen er kr 80.- pr. stk. Avdelinger som vil kjøpe flere for videresalg, får dem for kr 60.- pr. stk. for å kunne få fortjeneste på dem.

Dessuten har vi fremdeles noen igjen av våre vakre blå skjerf med hvite og gule liljer. Prisen er nedsatt til kr 50.- pr stk.

Vil du ha ekstra nummer av bladet Fred og Frihet, koster dette kr 10,- pr. stk. Vi har flere årganger.

De som vil ha våre vervingsbrosjyrer får disse mot å betale porto.

PORTO KOMMER I TILLEGG TIL DE OPPGITTE PRISER

IKFFs kontor er betjent mandag og torsdag kl 0900 - 1200, men det kan nok hende du treffer noen utenom den tiden også på telefon eller faks: **22 38 51 63.**

~ HVA KAN VI GJØRE I HVERDAGEN? ~

Det finnes ikke noe meningsløs vold. Det vet vi jo så godt, men jeg synes det er viktig å bli minnet om at vi kan gjøre mer hver og en av oss i vårt nærmiljø.

Politikerne satser feil når de sparer på barneomsorgen. Barn og ungdom som herjer og slår er sviktet og forlatte og søker fortvilet kontakt med andre mennesker og med sine egne følelser. Skammen over ikke å strekke til og over ikke å føle seg elsket, er motoren i deres destruktive oppførsel. Blir man ikke tatt med i det gode selskap er veien ikke lang til å slutte seg til ekstreme grupper - slike som f.eks. nynasistene. Kanskje du har muligheten til å ta urokråkene

inn i varmen - i klassen, foreningen, partiet m.v. Den svenske poeten Hjalmar Söderberg sier det så enkelt i «Dr. Glas»:

Man vil bli älskad, i brist därpå beundrad,
i brist därpå frutad, i brist därpå avskydd och föraktad.
Man vil inngiva människorna något slags känsla.
Själen rysar inför tomrommet och vil
kontakt till vad pris som helst

Kerstin Bugge

Globalisering

Ordet "globalisering" er nytt, et slags moteord. Det har ingen klar definisjon. Men det gir oss umiddelbart noen positive assosiasjoner. Kanskje er det derfor det benyttes. Det er viktig å avmystifisere det og gi det et eget innhold, og da blir det negativt. WILPF ønsker å gjøre det.

På WILPFs styremøte i London i fjor startet en diskusjon om globalisering. Det ble satt ned ei arbeidsgruppe for å utarbeide et diskusjonsgrunnlag om temaet. Liss Schancke fra den norske seksjonen har deltatt i dette arbeidet. Det foreligger nå et arbeidsnotat som sendes til høring i alle seksjonene.

Notatet inneholder sju kapitler som tar for seg følgende:

- 1) økonomi
- 2) Vitenskap og teknologi
- 3) Kommunikasjon og media
- 4) Militarisme
- 5) Styring og politikk
- 6) Sosiale virkninger og følger for arbeidsmarkedet
- 7) Bærekraftig utvikling og miljø

Liss Schancke innledet til diskusjon om globalisering og WILPFs arbeide med temaet på det nordiske møtet i februar. De sju kapitlene i notatet omhandler ulike elementer i globaliseringen.

Globalisering er å anse som en fase i kapitalismen, hvor kolonialisering og imperialisme har vært kapitalismens tidligere faser. I tråd med WILPFs lange tradisjon tar organisasjonen utgangspunkt i dagsaktuelle problemstillinger, sa Liss Schancke. - Arbeidsgruppa har villet si noe om hva vi mener med globalisering, hvilket innhold vi vil gi begrepet, og hvordan vi bør handle i tida framover.

Liss Schancke gikk så nærmere inn på noen av elementene i notatet. Det gir en analyse av utviklingen av for eksempel rollen til de store transnasjonale (tidligere kalt for multinasjonale) selskapene, media og ulike internasjonale styringsorgan (f.eks. EU). Det forsøker å foreslå noen svar på vegne av WILPF, gir eksempler på aktiviteter som allerede er i gang og stiller spørsmål til diskusjon, og ikke minst hvilke følger de ulike elementene får for kvinner.

Sammen med de nordiske landene vil IKFF oversette dokumentet slik at vi kan diskutere det også i Norge. Blant annet vil det bli viet oppmerksomhet på landsmøtet. Det er å håpe at den enkelte avdeling kan bruke notatet aktivt og gi innspill på det før fristen den 1. juni. Kongressen i juli skal sluttbehandle det for så å la dette ligge i bann for de neste tre årens program for WILPF.

Ellen Elster

BRØD OG ROSER: KVINNER DEFINERER GLOBALISERING

WILPFs 27. internasjonale kongress
24. - 31. juli 1998 i Baltimore, USA

"Vi lever i en tid som stiller krav til endring. WILPFs 27. internasjonale kongress vil gripe fatt i noen av dem." Slik lyder innkallingen til årets kongress.

Globalisering som trenger seg inn på alle områder i samfunnet - økonomisk, sosialt, politisk, miljø - vil være et sentralt tema på kongressen. Det er nedsatt en arbeidsgruppe for å forberede dette. Liss Schancke er med i denne gruppa. Alle seksjonene får tilsendt et notat til diskusjon som forberedelse til kongressen. Liss vil legge fram stoffet på vårt landsmøte i april.

Mari Holmboe Ruge er vårt medlem i Regnbue-prosjektets arbeidsgruppe som ble startet på styremøtet i Sri Lanka i 1996. Prosjektet skal komme med forslag til organisasjonsforbedringer både når det gjelder struktur, arbeidsområder og metoder. Forslagene vil bli drøftet på kongressen og forberedt på kommende landsmøte i Stavanger.

"Utvikling av en fredskultur" er et tema hvor en tar i bruk teater som metode i arbeidet med undertrykkelse. Dette er et verksted som går over to dager, og det forventes stor aktivitet av deltakerne. De nordiske seksjonene planlegger en arbeidsgruppe om OSSE og NGOenes rolle i OSSEs arbeid.

WILPF stor for en omfattende utskifting av tillitspersoner og nominasjonsprosessen er i gang.

Det er en opplevelse å delta på WILPFs kongresser, og medlemmer oppmuntres til å melde seg på.

Frist for påmelding er 1. mai. Nærmere opplysninger om program, priser, reise osv. kan fås fra IKFF-kontoret i Oslo. Det arbeides med å søke reisestøtte til dem som har oppgaver på kongressen.

Edel Havin Beukes

Økonomien i WILPF

Økonomien er vanskelig. Dette er et sentralt tema hver gang organisasjonen har møter. Det er vår styrke som organisasjon at vi er internasjonale og har hovedkontor i Genève og kontor i New York i forbindelse med FN-arbeidet der.

Problemet er at det meget verdifulle arbeidet som drives internasjonalt, er basert på de enkelte lands seksjoner og den delen de betaler inn til WILPF sentralt. De nasjonale seksjonene har selv ikke mye penger til disposisjon. De kvier seg for å øke kontingenten fordi dette kan føre til at medlemmer kan synes det er dyrt.

IKFF-medlemmer oppmuntres herved til å øremerke en ekstra sum i tillegg til kontingenten til det internasjonale arbeidet.

Edel Havin Beukes

YVONNE SÉE FRA FRANKRIKE, MAYA ZHAVIT FRA ISRAEL, LUCY HAESSLER FRA USA

I løpet av en uke i april i 1997 mistet WILPF tre medlemmer som har spilt viktige roller i organisasjonens internasjonale liv. Organisasjonen vil minnes disse kvinnene i at kampen for å bygge en bedre verden må fortsette.

Yvonne Sée var forfatter, poet og maler og ble derfor WILPFs representant til UNESCO i alle år.

Maya Zahavit representerte den israelske seksjonen og snakket varmt for en rettferdig og fredlig løsning i Midt-østen. Hun arbeidet aktivt med å organisere arabiske og jødiske israelere sammen i organisasjonen "Bro for freden". Sammen med "Kvinner i svart" marsjerte hun mot den israelske invasjonen i Libanon.

Lucy Haessler var den som har hatt det lengste medlemskapet i WILPF. Hun ble medlem som 11 åring. Hennes mor var med å etablere WILPF i 1915. Lucy var en internasjonalist i sitt virke, en kvinne som tok sterk avstand fra krigens grusomheter og med dyp tro på rettferdighet.

Peace Update No. 3, juni 1997

Drawing Yvonne Sée, April 1997

Fra FN

År 2000: FN-året for fredskultur

År 2000 blir FN-året for fredskultur. Vedtaket ble fattet av FN's generalforsamling i november, og forsamlingen vedtok samtidig en resolusjon hvor de ber om en skissert erklæring og et handlingsprogram for fredskultur.

Fredskultur har lenge vært en prioritert oppgave for UNESCO. FN-organisasjonen for utdanning, vitenskap og kultur, men konklusjonen er at arbeidet er så omfattende at det bare kan gjennomføres dersom hele FN-systemet blir involvert.

Av konkrete tiltak som allerede er gjennomført, kan nevnes to konferanser som har vært holdt i Norge. Den ene i samarbeid med Institutt for Menneskerettigheter, hvor tema var fred som Menneskerettighet. Den andre konferansen inviterte til debatt om problemstillingen mannsroller og fredskultur.

Barn i krig

FN's nyutnevnte representant for barn i krig, Olara Otunnu, var nylig på besøk i Norge. Spesialrepresentanten for barn i væpnede konflikter skal være barnas talsmann i konfliktsituasjoner. Han skal arbeide for å beskytte barn under og etter en konflikt. Otunnus oppgave er å handle på barnas vegne i konkrete tilfeller, og å skaffe internasjonal oppmerksomhet rundt deres vanskelige situasjon generelt.

Stillingen innebærer også at han skal koordinere samarbeidet mellom andre FN organisasjoner som for eksempel UNICEF, UNESCO og WHO slik at de får en sterkere og mer samlet innsats på dette alvorlige området. Spesialrepresentanten skal i tillegg fungere som en brobygger mellom NGOs og regjeringer. En annen viktig funksjon som denne stillingen har, er å rapportere om menneskerettighetsbrudd mot barn i væpnede konflikter.

Finsk kvinne for FN i Bosnia

Finske Elisabeth Rehn er FN's spesialutsending for Bosnia og Herzegovina fra 16. januar i år. Rehn har lang erfaring både fra FN-systemet og fra tidligere Jugoslavia. Det forrige engasjementet i Bosnia var som rapportør for menneskerettigheter.

Elisabeth Rehn er en sentral finsk politiker og har vært medlem av det finske parlamentet i flere perioder. Fra 1990 til 1995 var hun forsvarsminister i landet. Samtidig var hun likestillingsminister fra 1991 til 1995. I begge sine stillinger benyttet hun anledningen til å gjøre noe med likestilling ved å innføre militærtjeneste for kvinner.

IKFF MOT MILITÆRAKSJON MOT IRAK

Til den norske regjering ved utenriksminister Knut Vollebæk

IKFF tar skarp avstand fra Regjeringens støtte til en militær aksjon mot Irak. En slik aksjon vil bare forsterke det irakiske folks lidelser og medføre økt krigsfare i hele regionen. Det avgjørende nå er full støtte til alle diplomatiske forsøk på å løse krisen i tråd med kravene fra FN's sikkerhetsråd. Så lenge slik virksomhet pågår i FN-regi, er det både unødvendig og skadelig at Norge gir positiv støtte til krigsforberedelser.

IKFF tar også skarp avstand fra at Regjeringen legger ansvaret for krisen «helt og holdent» på Saddam Hussein. Det er mange land og ytre krefter som har bidratt til at Saddam Husseins regime har kunnet bygge seg opp til dagens brutale militærdiktatur. Verdenssamfunnet må nå finne veier ut av slike konflikter som kan føre til reelle løsninger, ikke til ytterligere opptrapping.

Oslo, 15. februar 1998 Kari Løchen landsleder

Denne resolusjonen uttrykker i klartekst Kvinneligaens syn på Norges-støtte til USA's militæraksjon mot Irak. Kina og Russland er imot, selv om Jeltsin i midten av februar uttrykte seg noe mindre kategorisk. Frankrike vil ikke delta. Denne motstanden går helt tilbake til Golf-krigen i 1991. De arabiske landene er også imot. «En militæraksjon fra USA og Storbritannia uten FN's godkjenning er helt uakseptabel», uttaler Esmat Abdel, leder for den arabiske ligaen. La oss ikke glemme at det bl.a. er USA, Storbritannia, Tyskland og Frankrike som har solgt våpen og ekspertise til Saddam, noe som har gjort ham istand til å produsere de dødlige kjemiske og biologiske våpnene han har på lager. Det er underlig at ikke mannen for lengst er blitt tatt av dage. Det er ikke få politiske mord CIA har ansvaret for gjennom tidene. Hvorfor har de ikke ekspedert Saddam? Trengs han som en stadig nærværende trussel og som en syndebukk? Det er enormt hva som er blitt solgt av våpen til denne regionen i løpet av de seneste årene. Kan dette salget være en årsakene? Det er vanskelig å forstå, og situasjonen er vanskelig. Bombing er ingen løsning. Forhandlinger er bare en løsning i tilfellet de fører til et resultat. Uansett så er det sivilbefolkningen som får unngjelde i tilfelle av krig, og det er helt uakseptabelt.

Kari Løchen

STOR AKTIVITET PÅ NORDISK MØTE

Nordisk møte ble avholdt i Oslo 14-15. februar. Det kom to representanter fra Sverige, Kirsti Kolthoff og Margit Thorslund. Dessverre var det forfall både fra Finland og Danmark, men vi fikk likevel et par dagers gode diskusjoner.

Fra siste møte i oktober ble det vedtatt å sende oppfordringer til den finske presidenten og forsvarsministeren om å støtte ICBL, den Internasjonale Felleskampanjen mot landminer. Det har alle gjort. Programmet ble innledet med gjensidig orientering om hvilke saker som har stått i fokus og som hvert land har arbeidet med. Sverige har fått sitt statsbidrag redusert med 1/3, og det vil naturligvis få betydning for arbeidet.

Liss Schancke orienterte deretter fra sitt arbeid i WILPF om globalisering. Lørdagen avsluttet med forslag til Uttalelse til Regjeringen mot USAs Irak-politikk. Den ble vedtatt søndag og sendt ut som Pressemelding. Søndag var et av programpunktene en europeisk konferanse for fred i Osnabruck som skal foregå 29-31/5, hvor de nordiske seksjoner sender representanter. En rekke europeiske organisasjoner står bak konferansen, herunder militærnektete, leger mot atomkrig, mot tvungen verneplikt og Heinrich Böll Foundation. Den skal vedta et Manifest: For a Militaryfree Policy. Samtidig har WILPF et europeisk møte. Deretter ble det orienteringer fra forberedelsene til kongressen i Baltimore, hvor deadline for innlevering av forslag til resolusjoner er satt til 1/5. Forslag fra oss kan f.eks. være om militarisme, fredsundervisning, fredsskatt, skatt på valutahandel o.a. Liss Schancke er bedt om å innlede om Globalisering på kongressen. Vi skal også velge ny ledelse, herunder president.

Siste diskusjonspunkt var OSSE-spørsmål som alle nordiske land jobber med. NGOere (non-government organizations) skal trekkes inn i arbeidet i OSSE, men dette har lett for å bli bare ord, ikke konkret handling. Dette bør vi gjøre noe med ved å lære oss mer om konfliktløsning o.l., foreløpig brukes vi bare ifm. overvåking av valg. Neste nordiske møte blir i Stockholm 4-6/9, hvor Stockholm samtidig skal feire sin by som kulturhovedstad.

Kari Engelsgaard

INTERNASJONALE MØTER ER VIKTIG

Rapport fra fredskonferanse
i Moskva

Med økonomisk støtte fra FOKUS deltok jeg i IPBs konferanse i Moskva i september 1997. Mitt hovedformål med å delta der var å bidra sammen med tsjetsjenske kvinner til å få reist situasjonen i Tsjetsjenia for et internasjonalt fredsforum. Meningen var å reise videre til en planlagt kvinnekongress i Grozny, men den måtte utsettes til 1998 på grunn av mangel på ressurser i Tsjetsjenia, der krigen har tatt 120 000 liv og ruinert byer og landsbyer. Den russiske blokaden av Tsjetsjenia fører til at barn og syke dør av sult og kulde, og det er også farlig å reise i området, særlig for utlendinger, så det var svært få påmeldte. Konferansen i Moskva ble dermed en særlig viktig anledning til å få brutt noe av den informasjonsblokaden av situasjonen i Tsjetsjenia og Ingusjetia.

Under Moskva-konferansen arbeidet jeg særlig med tre saker: Bidra til å løse konflikten mellom to fraksjoner av Komiteen for Russlands soldatmødre - etter oppfordring fra Soldatmødrene på konferansen; Gjennomføring av et felles seminar med tsjetsjenske kvinner og Forbundet av Nord-kaukasiske kvinner; Bidra til å få landminesituasjonen i Tsjetsjenia på konferansens dagsorden og til at Canada har startet med trening av tsjetsjenske menn til minerydding.

Deltakingen på konferansen i Moskva bidro til å styrke våre kontakter med kvinnene i Tsjetsjenia og Ingusjetia i en tid da de føler seg forlatt av hele verden.

Zoja Grannes, Bergen IKFF.

KVINNER I ØST LAGER FREDSPROGRAM

I januar 1998 ble det holdt en konferanse i Rostov i Russland under tittelen: "Women for a Life without Wars and Violence". Arrangørene sendte ut en pressemelding (på Internett!) etter konferansen, som viser at over 250 deltakere fra kvinne- og andre organisasjoner i 10 land var til stede. I tillegg til ca 50 deltakere fra ulike russiske regioner, var det deltakere fra konfliktområder som Tsjetsjenia, Nagorno-Karabakh og Abkhasia. Konferansen var bl.a. støttet av WILPF. Norsk IKFF var også invitert, men ingen kunne reise.

Konferansen vedtok bl.a.: Et program for fredsbygging etter konflikter med ikkevoldelig løsning i konflikter mellom etniske grupper og i behandlingen av konfliktfylte spørsmål; Oppbygging av en ikkevolds- og fredskultur; psykososial bistand til mennesker med stressproblemer etter konflikter.

Med utgangspunkt i slagordet: Konkret handling her og nå, vedtok konferansen en rekke tiltak for å realisere et slikt fredsprogram, bl.a.:

En henvendelse til president Jeltsin.

En henvendelse til presidentene for Nord-Osetia-republikken og Ingusjetia-republikken om felles gjennomføring av et gjenoppbyggingsprogram og et program for fredelig løsning av konflikten. I programmet inngår bl.a.:

Etablering av et "varslingsnettverk" for å få til samtidige felles aksjoner i krisesituasjoner

fra kvinner og NGOer som deltok i denne konferansen.

Utgi et internasjonalt nyhetsbrev to ganger i kvartalet om arbeidet i nettverket.

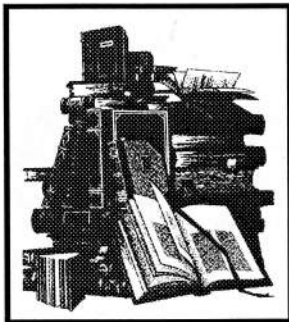
Seminarer om "Rensing av krigere" for å bidra til å "helbrede" krigsangst og stress og for å hindre videre konflikter. Kvinnene skal også holde et møte i Dagestan for å diskutere hva som kan gjøres for å stabilisere situasjonen i regionen.

I tillegg til det offisielle programmet ble det holdt tre rundebordskonferanser med deltakere fra kvinne- og andre organisasjoner fra ulike delstater i det tidligere Sovjet-Unionen og Russland, der det er eller har vært krig og konflikter. Under disse rundebordskonferansene vedtok flertallet av deltakerne uttalelser om behovet for å utvikle fredelige konfliktløsninger, utvidet dialog mellom kvinne- og andre organisasjoner ("folkets diplomati").

En rundebordskonferanse for "dialog mellom russiske og tsjetsjenske kvinner" hadde som deltakere mødre til drepte soldater. De utarbeidet en plan for å søke etter døde og forsvunnete soldater i krigen i Tsjetsjenia.

Konferansen var et konkret eksempel på hvordan en kan bringe sammen mennesker fra ulike politiske miljøer og arbeide sammen under målsettingen "kvinner for et liv uten krig og vold".

(Oppsummering fra pressemeldingen ved Mari Holmboe Ruge)

BOK ANMELDELSER

En verdensreporters gjensyn med Asia

Torbjørn Færøvik:
"Drømmen om Asia"
(Cappelen)

Vesten har alltid vært fascinert av Asia, som helt opp til våre dager er blitt forbundet med en fremmed, gåtefull psykologi. Etter 35 års opphold i Kina uttalte forfatteren Putnam Weale til Nordahl Grieg i et intervju: "Vi kan aldri forstå Kina.

Liksom det aldri blir en flamme mellom en hvit mann og en gul kvinne, blir det aldri en forståelse mellom Øst og Vest." Kanskje har Elisabeth Eide rett når hun i boken "Vårt skjeve blikk på Kina" skriver at de varierende Kina-bildene og beskrivelsene er mer en reise i vår egen mentalitets-historie enn en reise i et fremmed land.

I "Drømmen om Asia" tar sinologen og Asia-eksperten Torbjørn Færøvik oss med på en avvekslende og oppslukende reise gjennom et titalls asiatiske land. Boken er en reise i fortid, nåtid og fremtid, for forfatteren er ikke bare historiker, men har det moderne Kina som spesialområde og har 40 reiser i Asia bak seg. I tillegg har han en velutviklet journalistisk evne til å formidle sanseintrykk og til å portrettere mennesker. Evnen til innlevelse gjør at stoffet blir levende mellom hendene på ham.

Reisen starter i Lhasa og slutter i Dalai Lamas bolig ved foten av Himalaya. Da Maos tropper marsjerte mot Tibet i 1950, hadde ikke noe land anerkjent Tibet som selvstendig. Dalai Lamas formyndere hadde ikke tenkt på landets legale status. Det var jo beskyttet av gudene. Under 50 års jernhard undertrykkelse er den tibetanske kulturen rasert, spesielt etter opprøret i 1959. Landet er blitt som et fengsel, og mer enn 6300 klostre ble jevnet med jorden. Dalai Lama ble sett på som en splittelsesmaker, selv om han ikke går inn for uavhengighet, men for tibetansk selvstyre.

Reisen går videre med bil, båt, fly og tog. Neste stopp er Kina med 1,2 mrd. mennesker, et land i rivende forandring. Den største folkevandringen i historien foregår akkurat nå. 150 mill. kinesiske bønder har brutt opp fra landsbygda og begitt seg til byene. I løpet av de neste 7-8 årene vil 150 mill. nye følge etter. I

Yangtseelva er man i gang med å bygge det største damanlegget i verden. 100 byer, 800 landsbyer og 145 000 mål dyrket mark skal settes under vann. Miljøaktivistene protesterer, men de blir kneblet.

I Kina fins en eldgammel tradisjon for dobbeltspill og manipulering, og korrupsjon er utbredt der som i Japan, Korea, Vietnam og andre asiatiske land. Østens mentalitet og forretningsmoral blottlegges gjennom møter og samtaler med mennesker fra forskjellige sosiale sjikt. Boken vil sikkert kunne leses med utbytte av norske investorer i Asia. For fortsatt gjelder det at "Norrøna-folket det vil fare. Det vil føre kraft til andre."

I Japan er nasjonalistene høyrøstede og særdeles aktive. I motsetning til tyskerne har japanerne aldri tatt noe oppgjør med sin nære fortid. Japanske lærebøker er fulle av fortelser og omskrivninger, skriver Færøvik. Å redde Japans ansikt er blitt viktigere enn å få frem sannheten.

Møtet med bokens mennesker er spennende. Vi besøker nomadene i Changtang, bøndene på det kinesiske slettelandet, generalene på Taiwan, verdens vakreste terrorist, de kasteløse i Japan, Imelda Marcos og mange flere.

Dette er Færøviks første bok. La oss håpe at det ikke blir den siste.

Elise Hübert

Fra Darwins evolusjonslære til dagens genteknologi

Dag O. Hessen:
"Det tapte paradisi"
(Spartacus forlag)

Biologiprofessor Dag O. Hessen er en ypperlig kunnskapsformidler. Det har han dokumentert som spaltist i Aftenposten. I sine avisartikler belyser han miljømessige og økologiske konsekvenser av politiske beslutninger og utviklingstendenser i tiden.

Han ser en fare i det alminnelige kunnskapsvakuum innen naturvitenskapelige disipliner. I dagens Norge, nesten 140 år etter Darwins lansering av evolusjonsteoriene (1859), svarer nesten halvparten av oss at de enten avviser utviklingslæren

eller ikke har tatt stilling til den. Kunnskapen om gener er også urovekkende lav. Når over en tredel av den norske befolkning tror at menneskenes eget arvemateriale kan endres ved å spise genmanipulert mat, er dette bare toppen av et isfjell, tror Hessen. Boken er et populærvitenskapelig bidrag til kunnskap om biologiske prosesser, gener og genmanipulering.

Den er skrevet som en oppdagelsesreise i Darwins kjølvan. Vi følger ham på hans jordomseiling om bord på "Beagle" i årene 1832-1836. På reisen gjorde han viktige observasjoner som dannet grunnlag for hans banebrytende teorier. Underveis på vår reise får vi foruten en innføring i evolusjonens virkningsmekanismer en fortelling om biologiens utvikling. Først og fremst diskuterer forfatteren menneskets utvikling og plass i naturen. Arv og miljø, gener og kultur er ett tema. Blant de øvrige er tidens økologiske utfordringer, naturens rett og egenverdi og genteknologis muligheter og etiske utfordringer.

Da Darwin bød oss frukt fra kunnskapens tre, drev han oss ut av paradiset. Hans lære innebar en erkjennelsesrevolusjon for menneskets selvbylde ved å påvise at vi har felles stamform med sjimpansene. I spørsmålet om determinisme kontra fri vilje, kom han frem til den konklusjon som fortsatt står ved lag, at mye av vår adferd er arvet, men at mye også er overlatt til den frie viljen. Fra enkelte hold er vi blitt fremstilt som genroboter, som marionetter som danser på DNA-trådenes kommando. Dette er reduksjonisme. Hessen fremhever at hensikten med boken er å vise at mennesket er unikt og mer enn summen av genene, og vi behøver ikke å sette ordet "jag" i anførselstegn.

I boken drøftes menneskenes rettigheter og plikter i forhold til andre arter. Hessen tar avstand fra "den omfattende maskineringen av andre organismer som vi nå gjennomfører." Bør en "ny" organisme som er frembrakt ved gensløyding i et laboratorium betraktes som menneskelig eiendom som kan patenteres? Selv om internasjonal jus sier ja, kan det innvendes at nye gener ikke er skapt, men at det bare er lånt noe fra ett sted og at prototypen er modifisert hos en annen art. Bioteknologi er blitt storindustri.

Spørsmålene boken tar opp, settes inn i en økonomisk, moralsk og filosofisk sammenheng. Forfatteren minner om at samarbeidsløsninger har en sentral plass på alle organiseringsnivåer i naturen.

Boken gir kunnskap samtidig som den stimulerer til naturinnlevelse.

Elise Hübert

IKFF

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet

Postboks 8810 Youngstorget
N-0028 Oslo
Besøksadresse:
Kvinnehuset
Holtsgt. 1, 0473 Oslo

Postgirokonto: 0813.516.8158

Telefon: 22 38 51 63
Telefax: 22 38 51 63
Telefontid: Mandag og torsdag
kl. 8.30 - 12.00

Kasserer: Ingeborg Haugen,
Hogstveien 36, 2006 Løvenstad
Tlf.: 67 90 11 03

Landsleder: Kari Løchen,
Gråkamveien 20, 0389 Oslo
Tlf.: 22 14 06 35 Faks: 22 14 06 35

Representant i det Internasjonale
hovedstyret:
Edel Havin Beukes, Løvenskioldsvei 12,
1342 Jar. Tlf. og faks: 67 53 31 00

IKFF-avdelinger - grupper - kontakter

Bergen: Eva Fidjestøl
Nils Langhellesvei 82,
5033 Fyllingsdalen
Tlf. 55 16 15 62
Jobb: 55 58 58 54

Drammen: Toril Rygh
Lensmannsstien,
3050 Konnerud
Tlf. 32 88 49 19

Eidsvoll: Dagny Skauge
Hagalykja 41,
2080 Eidsvoll
Tlf. 63 96 44 58

Finnmark:
Astrid Larsson Kalvemo
9730 Karasjok
Tlf.: 78 46 71 84

Fredrikstad: Odrun Buer
Ridehusgt. 5 A,
1600 Fredrikstad
Tlf. 69 31 17 33

Grimstad:
Margit Furholt Eikenes
Skaregrømsvn. 3,
4890 Grimstad
Tlf. 37 04 04 56

Hamar: Anna Sveberg Eggen
Orion 39,
2300 Hamar
Tlf. 62 52 55 77

Nordland fylke: Eva Braseth
Reinslettveien 41,
8000 Bodø
Tlf. 75 58 13 19

Oslo og Omland: Kerstin Bugge
Gøteborggt. 1,
0566 Oslo
Tlf. 22 38 52 76
og
Helga Syvrist
Tåsenveien 77
0873 Oslo

Røros: Åse Berg
7482 Glåmos
Tlf.: 72 41 46 31

Sandefjord: Tulle Elster
Bentserødvn. 95,
3200 Sandefjord
Tlf. 33 47 38 75

Sandnes: Gro Eriksen
Drengv. 1, 4300 Sandnes
Tlf. 51 66 23 70

Stavanger: Kari Foldøy
Rektor Berntsensgt. 12 B,
4022 Stavanger
Tlf. 51 55 33 83 og

Kjersti Knutsen
Blåtoppvn. 12 A,
4017 Stavanger
Tlf.: 51 58 74 04

Troms fylke:
Hermien Stoop Prestbakmo
Trollbakken 6,
9220 Moen
Tlf. 77 83 13 24

Trondheim: Ingeborg Skjåk Bræk
Overlege Kindtsgt. 3,
7016 Trondheim
Tlf. 73 94 06 08

Tønsberg: Bjørg Berg
Mårvn. 7,
3124 Tønsberg
Tlf. 33 32 64 35

International Peace Update
utgis i Geneve,
adr.: WILPF, 1 rue de Varembe,
1211 Geneva, Switzerland
Pris: Kr. 120,- pr. år

– BESTILLINGSKUPONG –

Internasjonal Kvinneliga for Fred og Frihet (IKFF)
Postboks 8810 Youngstorget, 0028 Oslo

Jeg vil bli medlem abonnent på Fred og Frihet

Medlemmer: kr. 200,- inkl. bladet

Abonnement på Fred og Frihet: kr. 150,-

Pensjonist / ungdom: kr. 150,- inkl. bladet

Postgiro nr. 0813 5168 158

Navn:

Adresse:

Postnr./Sted:

Mari Holmboe Ruge
Daas gate 16

0259 Oslo

Blad i postabonnement

Returadresse:
IKFF
Postboks 8810 Youngstorget

INNKALLING TIL LANDSMØTE I IKFF 18. og 19. april 1998

Landsmøtet holdes i Kvekernes lokaler i Sandvigå 27, Stavanger (i Stavanger sentrum like nedenfor konserthuset i Bjergsted)

PROGRAMFORSLAG

Lørdag 18. april kl. 9.00- 12.00

1. Registrering, åpning, valg av møtefunksjonærer, kl. 9.30 - 12.00
2. Årsmelding fra avdelinger og landsstyret
3. Regnskap

13.00 - 1500: Åpen del av møtet:

Fredsarbeid på det lokale plan Innlegg fra Sandnes avdeling om arbeid de har i skolen (om prosjekter innen fredsarbeid) Innlegg av Dan D. Daatland, avd. for lærerutdanning, Høgskolen i Stavanger
Lysbilder fra et prosjekt i Lima. Peru.

kl. 15.15 - 17.00:

- 4 Innkomne forslag, presentasjon og foreløpig behandling
- 5 Fred og Frihets Fremtid

Uformell sammenkomst hos Rakel Lapin, Langgt. 102 oppg D, 4300 Sandnes
Kåseri: Marie Lous Mohr, v/Mari Holmboe Ruge

Søndag 19. april, kl. 9.00 - 12.00

- 6 Internasjonale WILPF-saker og organiseringsspørsmål
 - a) Kongressen i Baltimore, aktuelle saker
 - b) Temaarbeid i grupper - Globalisering og Fredsundervisning/fredskultur
- 7 Nordisk samarbeid
- 8 Arbeidsprogram

kl. 12.30 - 14.30

- 9 Uttalelser
- 10 Valg
- 11 Avslutning

Påmelding senest 25. mars til

Kari Foldøy, Rektor Berntsens gt 12 B, 4022 Stavanger, tlf 51 55 33 83
Kjersti Knutsen, Blåtoppveien 12 A, 4017 Stavanger, tlf 51 33 02 01

Frist for innsending av forslag 20. mars

Velkommen!

